

Helsingin Furuvikin luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2026–2035

Sitowise Oy

Kaupunkiympäristön julkaisuja 2026:NO

Helsingin Furuvin luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma vuosille 2026– 2035

Hanna Tuovila, Enni Vilhonen, Elka Lupunen
Sitowise Oy

Kannen kuva | Etunimi Sukunimi
Julkaisija | Helsingin kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala
ISBN | XXX-XXX-XXX-XXX-X
ISSN | 2489-4230

Sisällys

1	Johdanto	6
1.1	Alueen perustiedot.....	7
1.2	Suunnittelun tausta.....	10
1.3	Osallistaminen.....	15
2	Luonnon monimuotoisuuden nykytila	16
2.1	Luontoselvitykset ja -seurannat	17
2.2	Luontotyytit ja kasvillisuus.....	18
2.2.1	Kuvio 1 Varttunut lehtipuuvaltainen lehtomainen tai tuore kangas (VU/VU, koko maa/Etelä-Suomi)	19
2.2.2	Kuvio 2 Kalliometsä (NT/NT)	20
2.2.3	Kuvio 3 Luhtaneva (NT/VU).....	21
2.2.4	Kuvio 4 Kangaskorpi (EN/CR)	22
2.2.5	Kuvio 5 Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat (EN/EN).....	23
2.2.6	Kuvio 6 Vanhat kuivahkot kankaat (EN/CR).....	24
2.2.7	Kuvio 7 Karut merenrantakalliot (LC/LC).....	25
2.2.8	Kuvio 8 Tuoreet heinäniityt (CR/CR).....	26
2.3	Merkittävä lajisto	27
2.4	Haitalliset vieraslajit.....	27
3	Virkistyskäytön nykytila	29
4	Uhkatekijät	39
5	Luonnonhoidon suunnitelma.....	40
5.1	Luonnonhoidon toimenpiteet	40
5.2	Vieraslajien torjunta	42
6	Virkistyskäytön suunnitelma	43
7	Vastuutahot.....	47
8	Luonnon seuranta	48
9	Suunnitelman vaikutukset	49
10	Kustannukset ja aikataulu.....	51
11	Lähdeluettelo	52
	Liite 1: Ehdotus rauhoitusmääräyksiksi	53
	Liite 2: Kuviokohtaiset luontotiedot.....	55
	Liite 3: Toimenpiteiden aikataulu: kertaluontoiset investoinnit.....	57
	Liite 4: Toimenpiteiden aikataulu: toistuva luonnonhoito ja kunnossapito	58
	Kuvailulehti	59

Presentationsblad..... 60

Description..... 61

1 Johdanto

Helsingin Jollakseen perustettava Furuvikin luonnonsuojelualue on kaupungin luonnonsuojelu-alueohjelman 2025–2038 kohde numero 17. Alueen suojelun tarkoituksena on määritelty luonnonsuojelualueohjelmassa suo- ja metsäluonnon turvaaminen sekä Jollaksen rämeen luonnonsuojelualueen laajentaminen. Lisäksi suojelulla turvataan Helsingin metsä- ja puustoista verkostoa.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään alueelle tarvittavat virkistyskäytön kehittämis- ja opastus- sekä luonnonhoito- ja ennallistamistoimenpiteet. Suunnitelmaan kuuluvat käyttöä palvelevat ja ohjaavat reitit ja rakenteet kuten levähdyspaikat ja keskeiset opasteet. Merkittävä osa reittien suunnittelua on tulevan Laajasalon rantareitin linjauksen määrittely luonnonsuojelualueella. Suunnitelman liitteenä 1 on myös alueelle ehdotettavat rauhoitusmääräykset. Furuvikiin ehdotetaan vain hyvin pienimuotoisia luonnonhoitotoimia. Alueelle ei ole tehty aikaisemmin hoito- ja käyttösuunnitelmaa.

Furuvikin luonnonsuojelualueen luonnonhoidon tavoitteena on säilyttää alueen luonnon ominaispiirteet, metsän kerroksellisuus ja luonnontilaisuus. Alueen luonto on edustavaa, eikä tarvitse merkittäviä hoitotoimenpiteitä. Alue on pieni, ja mahdollisesti lisääntyvä virkistyskäyttö voi aiheuttaa haittaa erityisesti herkästi kuluvilla kallioluontotyypeillä. Virkistyskäytön ohjaamisen tavoitteena on keskittää kulku nykyisille pääpoluille, erityisesti uudelle rantareitille.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelujen ympäristönsuojelu ja ohjaus -yksikkö tilasi Sitowise Oy:ltä Furuvikin luonnonsuojelualueelle hoito- ja käyttösuunnitelman sekä sitä varten tehtävän luontoselvityksen keväällä 2025. Suunnitelma laadittiin huhti–lokakuussa 2025. Sitowisen pääasiantuntija hankkeessa oli Hanna Tuovila (biologi FT), joka oli päävastuussa myös maastotöistä ja suunnitelman kirjoittamisesta. Muita työhön osallistuneita Sitowisen asiantuntijoita olivat Elka Lupunen (maisema-arkkitehti MARK) ja Enni Vilhonen (biologi FM). Projektipäällikkönä toimi Lauri Erävuori ja laadunvarmistajana Jaakko Kullberg. Tilaajan edustajana työn ohjaamisesta vastasi ympäristöasiantuntija Jere Salminen.

Tilaaja perusti projektin tueksi työryhmän, joka kokoontui kolme kertaa ja kommentoi hoito- ja käyttösuunnitelman luonnosta. Työryhmään kuuluivat ympäristöpalveluista ympäristösuunnittelija Antti Helakallio ja ympäristöasiantuntijat Virpi Karén, Jere Salminen ja Hanna Seitapuro, asemakaavoituksesta arkkitehti Ulla Jaakonaho, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupalveluista maisema-arkkitehti Sofia Kangas, yleiset alueet -palveluista projektinjohtaja Vesa Koskikallio, Staran ympäristönhoidosta vastaavat luontomestarit Sanna Kähkölä ja Janne Snellman sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluista erityissuunnittelija Minttu Perttula. Lisäksi harjoittelija Essi Kaila ympäristöpalveluista osallistui työryhmän ensimmäiseen kokoukseen. Antti Helakallio, Sofia Kangas sekä ympäristöasiantuntija Mira Lainiola ja ympäristösuunnittelija Raisa Ranta sekä kirvesmies Lauri Nurminen Starasta suunnittelivat alueen virkistyskäyttöä ryhmätyön ulkopuolella. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttamisen kustannusarvio on Antti Helakallion ja Jere Salmisen tekemä.

Raportin kaikki valokuvat on ottanut Sitowise Oy, ellei toisin mainita. Pohjakartat ovat Helsingin kaupungin tuottamat. Raportin tulosteita ja sähköisiä versioita, paikkatietoaineistoja ja valokuvia säilytetään Helsingin kaupungin ympäristöpalveluissa.

1.1 Alueen perustiedot

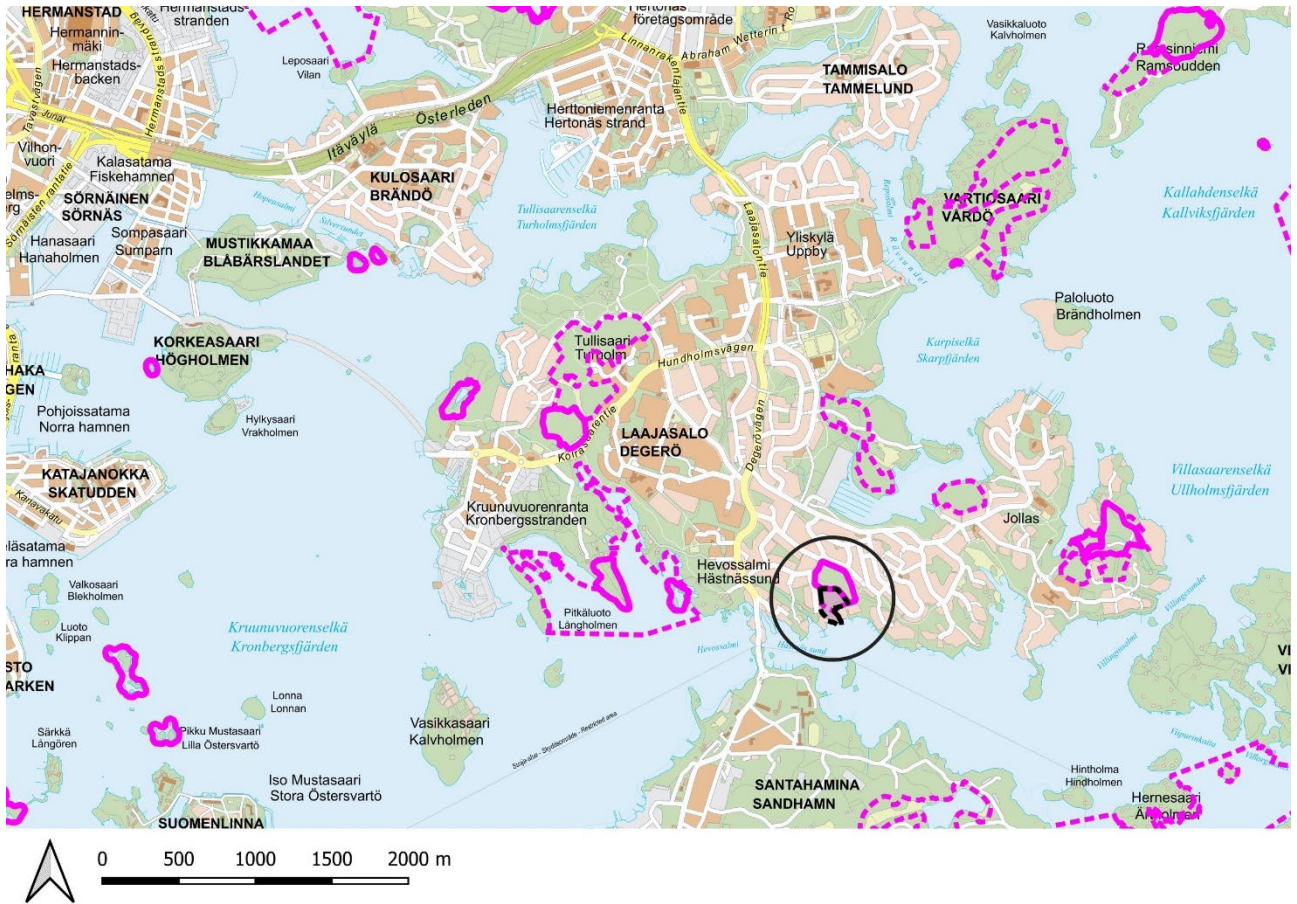
Alue sijaitsee Itä-Helsingissä Laajasalon kaupunginosassa, Hevossalmen ja Jollaksen välissä, saaren eteläisellä rannalla. Luonnonsuojelun alueen pinta-ala on 2,59 ha. Alueen rajausta poikkeaa Helsingin luonnonsuojelun alueohjelman 2025–2038 aluerajauksesta (1,83 ha). Alueelta todettujen luontoarvojen perusteella rajusta laajennettiin ulottumaan merenrantaan asti.

Laajasalossa on nykyisin kuusi luonnonsuojelun aluetta, ja Helsingin luonnonsuojelun alueohjelmassa 2025–2038 esitetään kuuden uuden suojelun alueen perustamista Laajasaloon. Laajasalon nykyiset luonnonsuojelun alueet ovat Jollaksen räme (3,75 ha) kohteen pohjoisreunalla, Itäniityn laakso (7,23 ha) Jollaksen itäosassa, Vuorilahdenpaadet (1,84 ha) Hevossalmen alueella, Tahvolahdenharju (4,01 ha) Kruunuvuorenrannassa, sekä Stansvikin lehto- ja kaivosalue (5,47 ha) ja Kruunuvuorenlampi (2,97 ha) Laajasalon länsiosassa. Lähes kaikki nykyiset ja uudet suojelun alueet sijaitsevat maalla. Vain yksi nykyisistä, Vuorilahdenpaadet sisältää luotoja ja niiden välisen merialueen. Yksi lähialueella sijaitseva luonnonsuojelun alueohjelman kohde, Tahvonlahti-Varissuonlahti, sijaitsee kokonaan merialueella. Muut Laajasalon uudet suojelun alueet ovat Furuvikin lisäksi Tullisaari, Aittasaari-Sarvasto, Hämeenapajanlahti ja Tonttuvuori.

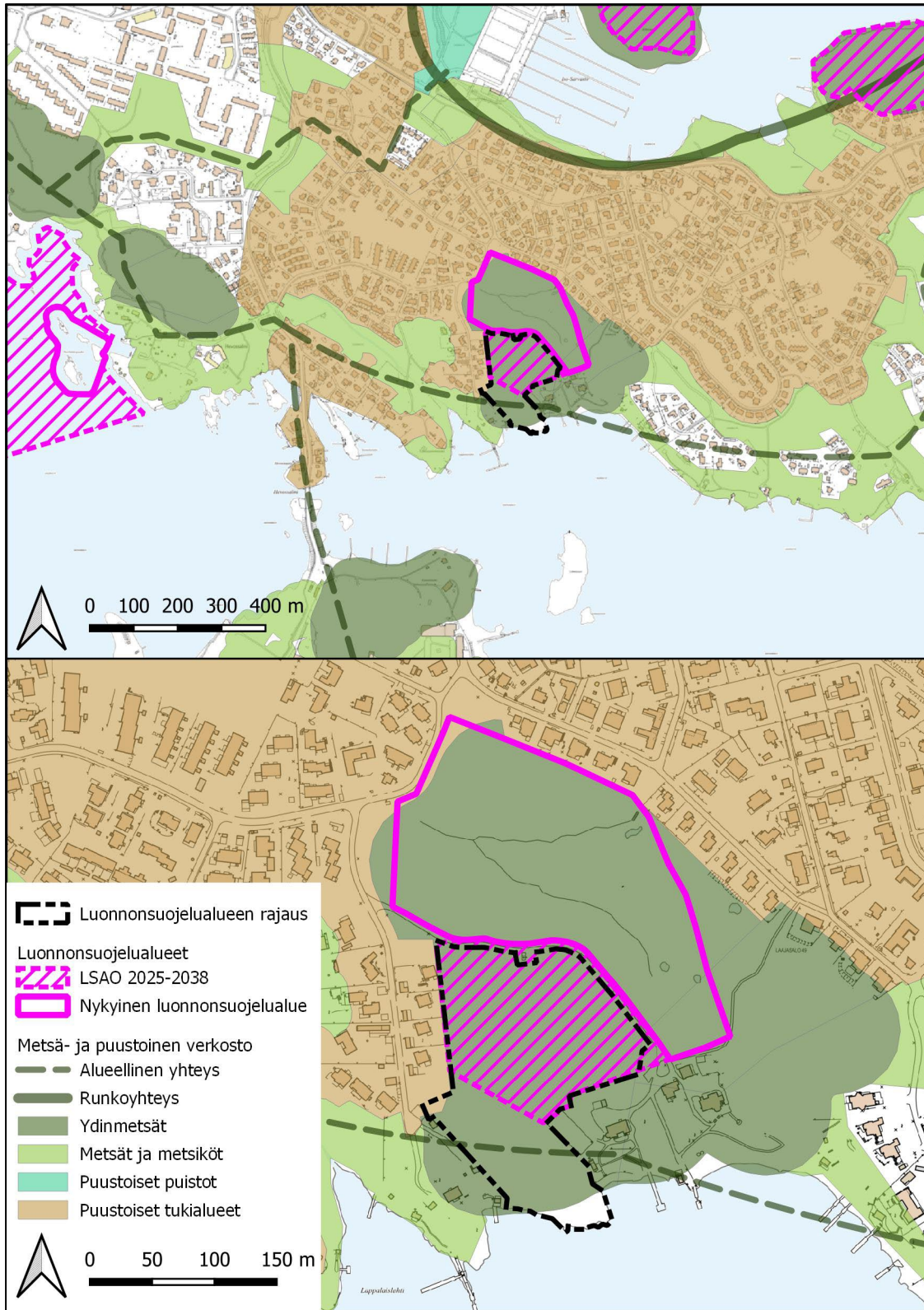
Furuvikissä vallitsevat luonnontilaisen kaltaiset kangas- ja kalliometsät. Pääosin mäntyvaltainen ja vanha metsä on varttunut pitkään ilman metsänhoitotoimia. Kasvupaikka vaihtelee kallioiden karusta kankaasta tuoreeseen kankaaseen. Pienialaiset avokalliot ovat alueella yleisiä. Kallioranta on luonnontilainen. Lisäksi alueeseen kuuluu korven reunustama luonnontilainen sara-neva.

Helsingin kaupungin määrittelemässä ja luontotietojärjestelmään tallennetussa metsä- ja puustoisessa verkostossa Furuvik muodostaa yhdessä Jollaksen rämeen luonnonsuojelun alueen ja Furuvikin huvilan itäpuolella olevan metsäalueen kanssa verkoston paikallisen ydinalueen, jota ympäröivät verkoston metsät ja metsiköt sekä rakennettujen alueiden muodostamat puustoiset tukialueet. Ydinmetsäalueen eteläosan poikki kulkee alueellinen yhteys, joka jatkuu koko Jollaksen etelärannan läpi.

Suunnittelun alueen eteläosa kuuluu maakunnallisesti arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin. Ranta-alue kuuluu Helsingin höyrylaivareittien kesähuvila-asutus – Itä-Helsingin huvilakulttuuri ja rannat -kulttuuriympäristörajaukseen. Vanhan sisäsaariston väylän tuntumaan, Stansvikiin, Hevossalmeen ja Jollakseen kartanoiden maille rakennettiin 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alkupuolella Helsingin paikallisen höyrylaivareitistön varteen, sisäsaariston väylän tuntumaan lukuisia kesähuviloita. Esimerkkeinä kesähuvila-asutuksesta ovat suunnittelun alueen vieressä sijaitseva Villa Furuvik sekä viereinen yksityinen huvila. Molemmat kiinteistöt rakennuksineen sekä Villa Furuvikin edustalla oleva uimaranta on suojeltu asemakaavassa.

Kuva 1-1 Furuviikin luonnonsuojelun sijainti Helsingin Laajasalossa, Jollaksen etelärannalla. Kohde on merkitty kartalle mustalla rajauksella. Muut luonnonsuojelun alueet on merkitty yhtenäisellä pinkillä rajauksella, luonnonsuojelun alueohjelman 2025–2038 mukaiset tulevat suojelun alueet pinkillä katkoviivalla. Välttämättä Furuviikin luonnonsuojelun alueen pohjoispuolella sijaitsee Jollaksen rämeen luonnonsuojelun alue.

Kuva 1-2 Furuviikin luonnonsuojelualueen rajausta laajennettiin luonnonsuojelualueohjelmassa (LSAO 2025-2038) esitetystä. Taustalla metsä- ja puustoinen verkosto. Suunnittelualueella tai sen välittömässä lähiympäristössä ei ole niittyverkoston kohteita.

1.2 Suunnittelun tausta

Suunnittelualueen pohjoispuolella sijaitseva Jollaksen rämeen luonnonsuojelualue on suojeltu vuonna 1991. Jollaksen rämeen luonnonsuojelualueelle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma 2022–2031. Sen ulkopuoliselle metsäalueelle on suunniteltu 2000-luvulla luonnonhoitoa osana laajempaa luonnonmukaisten virkistysalueiden suunnittelua.

Taulukko 1.2 Suunnittelun tausta.

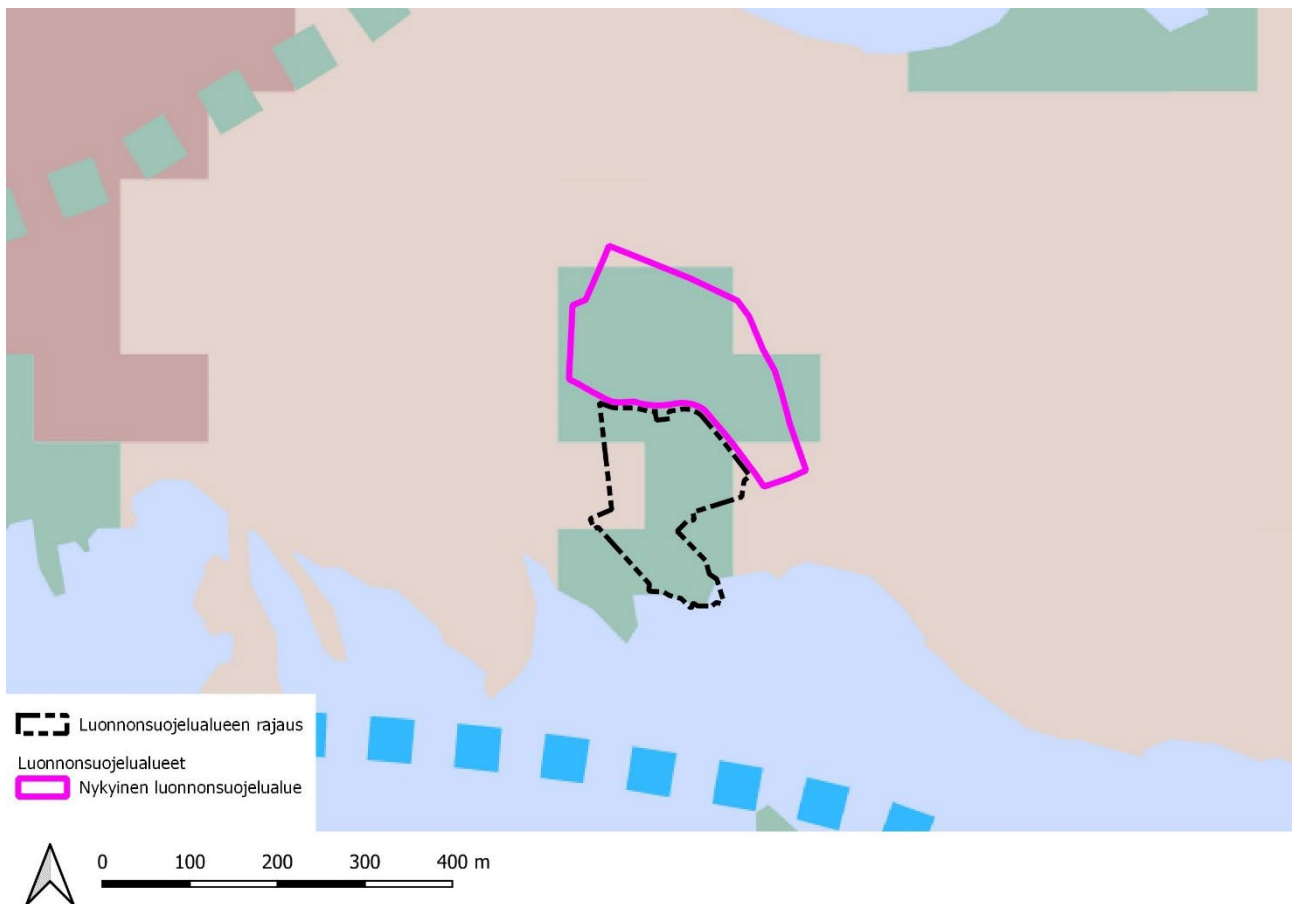
Historia	Suojeltava metsä on yhdessä Jollaksen rämeen kanssa Jollaksen asukkailla tärkeää lähivirkistysaluetta. Furuviik ja muu Jollaksen eteläranta on kulttuuriarvojensa ja maisemaltaan merkittävää aluetta, ennen kaikkea rakennushistoriallisesti arvokkaiden huviloidensa ansiosta. Huvilan alueella sijaitseva uimaranta tuo paikalle kesäisin runsaasti kävijöitä. Käyttöpaine on ollut luontoalueilla melko vähäistä verrattuna moniin muihin Helsingin luontokohteisiin, sillä se on vehreän pientaloalueen ympäröimä. Koko Laajasalon eteläranta, Furuviikin luonnonsuojelualueen eteläosa mukaan lukien, on osa maakunnallisesti arvokkaista kulttuuriympäristöä, kohdenimeltään Helsingin höyrylaivareittien kesähuvila-asutus - Itä-Helsingin huvilakulttuuri ja rannat. Helsingin kesähuvilakulttuuri eli kukoistuskauttaan 1800–1900-luvuilla, ja suunnittelualueen läheisyydessä on sijainnut höyryveneliikenteen maihinnousupaikka 1880–1910. Suunnittelualueen viereiset höyrylaiva-aikakauden huvilat ovat edelleen käytössä. Suunnittelualueen koillisosa rajautuu yksityiseen, huolella ylläpidettyyn huvilakiinteistöön. Rajauksen itäosa rajautuu Helsingin kaupungin vuokratontilla olevaan vuonna 1884 rakennettuun Villa Furuviikkiin. Huvila piharakennuksineen toimii nykyisin vuokrattavana juhlatilana. Suunnittelualueen lounaisosa rajautuu Helsingin vuokratontilla sijaitsevaan kiinteistöön, jolla sijaitsee Helsingin Rakennusmestariveneilijöiden kerhotilana toimiva huvila, sauna ja venelaiturit. Nykyinen Jollaksen rämeen luonnonsuojelualue on perustettu vuonna 1991 ja alueelle laadittu viimeisin hoito- ja käyttösuunnitelma on vuosille 2022–2031. Furuviikin metsäalue on toiminut metsäisenä lähivirkistysalueena huvilakiinteistöjen ja nykyisen luonnonsuojelualueen välissä. Keulakuvantien itäpuolelle metsäalueen reunaan on rakennettu 1980-luvulla neljä omakotitaloa Helsingin vuokratonteille.
-----------------	--

Kaavoitus	Helsingin yleiskaavassa 2016 suunnittelualueen lähiympäristö säilyy pitkälti nykyisellään. Suunnittelualuetta ympäröivä pientalovaltainen asuinalue on merkitty Asuntovaltainen alue A4 -ruuduilla. Jollaksen rämeen nykyinen ja Furuvin uusi luonnonsuojelualue ovat pääosin virkistys- ja viheralueuuduilla, mutta pienelle osuudelle osuu asuntovaltaisen alueen A4 ruutua. Furuvin metsäalue sijaitsee Santahaminan ampumatoiminnan melualueella, mikä estää muun kuin voimassa oleviin asemakaavoihin merkityn täydennysrakentamisen. Voimassa olevassa asemakaavassa 11904 (2010) suunnittelualue on merkinnällä VL/k: lähivirkistysalue, joka on varattu kunnan tarpeisiin. Alueen eteläosassa on kaksi aluetta tarkentavalla s-merkinnällä: suojeltava alueen osa, alue on säilytettävä luonnonmukaisena. Suunnittelualueen poikki kulkeva Furuvinpolku on merkitty jalankululle ja pyöräilylle varattu likimääräinen alueen osa merkinnällä pp. Poluksi kutsuttu reitti tulee toteuttaa mahdollisimman vähällä louhinnalla, täytöllä ja puiden kaatamisella. Keulakuvantien varressa on kaksi toistaiseksi rakentamatonta tonttia luonnonsuojelualueen ulkopuolella. Luonnonsuojelualueen eteläosassa ja sen välittömässä läheisyydessä on asemakaavassa suojeltuja alueita. Suojelualuetta ympäröivät huvilakiinteistöt pihapiireineen ovat asemakaavassa suojeltuja. Vuonna 2019 kaupunkiympäristölautakunnassa hyväksytyjen Jollaksen suunnitteluperiaatteiden mukaan luonnonsuojelualueisiin rajoittuvat alueet toteutetaan niin, että luontoarvot eivät vaarannu. Ranta-alueet jätetään täydennysrakentamisen ulkopuolelle ja metsä- ja puustoinen verkosto huomioidaan. Kasvavaa virkistyskäyttöä esitetään ohjattavaksi kulunhallinnan keinoin. Suunnitteluperiaatteissa painotetaan myös merenrantojen viheralueiden hyvää saavutettavuutta, jota toteutetaan mm. rantareitin avulla. Se ohjeistetaan tehtäväksi kapeana kivituhkaraitina, jossa huomioidaan luontaiset maastonmuodot ja avokalliot välttämällä tarpeettomia leikkauksia ja täyttöjä. Furuvin huvilan aluetta esitetään kehitettäväksi alueellisenä vetovoimakohteena.
Muut suunnitelmat	Suunnittelualueen eteläosan läpi lännestä itään on esitetty yleiskaavan 2016 tavoitteellisen viher- ja virkistysverkon reittilinjaus, joka on sekä kehitettävä päärantareitti että vihersormen kehitettävä pääreitti. Pohjoisrajalla olevalle Furuvikintielle on merkitty täydentävä yhteys kadulla. Tavoitteena on luoda uusi rantareittiyhteys ja kehittää Laajasalon rantoja julkiseksi viheralueketjuksi täydentämällä nykyisiä rantareittiosuuksia. Suunnittelualueen läpi kulkeva uusi rantareitti on osa laajempaa Laajasaloa kiertävää rantareittiä. Rantareitin yleissuunnittelua tehdään saman

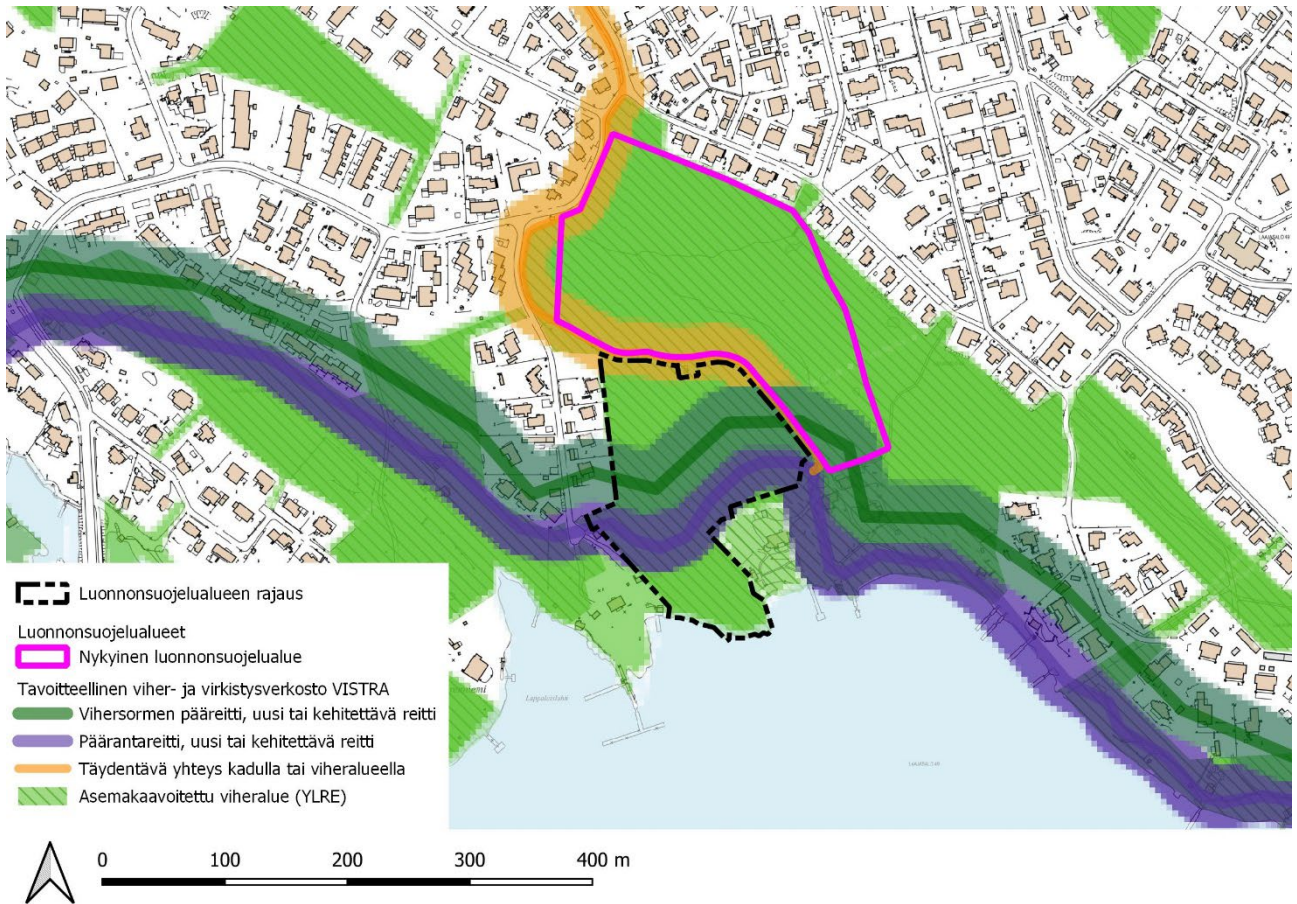
aikaisesti tämän työn kanssa ja tämän työn lähtötietoina on ollut luonnos-versio rantareittisuunnitelmista.

Itä-Helsingin kulttuuripuiston kehittämissuunnitelmassa (Aalto ym. 2012) Furuvikin uusi luonnonsuojelualue osuu Merellinen luonto ja maisema sekä Kulttuuriperintö-teemareittien varrelle. Suunniteltu reitti 4 kiertää koko Laajasalon rantoja myöten esitellen huvilakulttuuria ja luontokohteita.

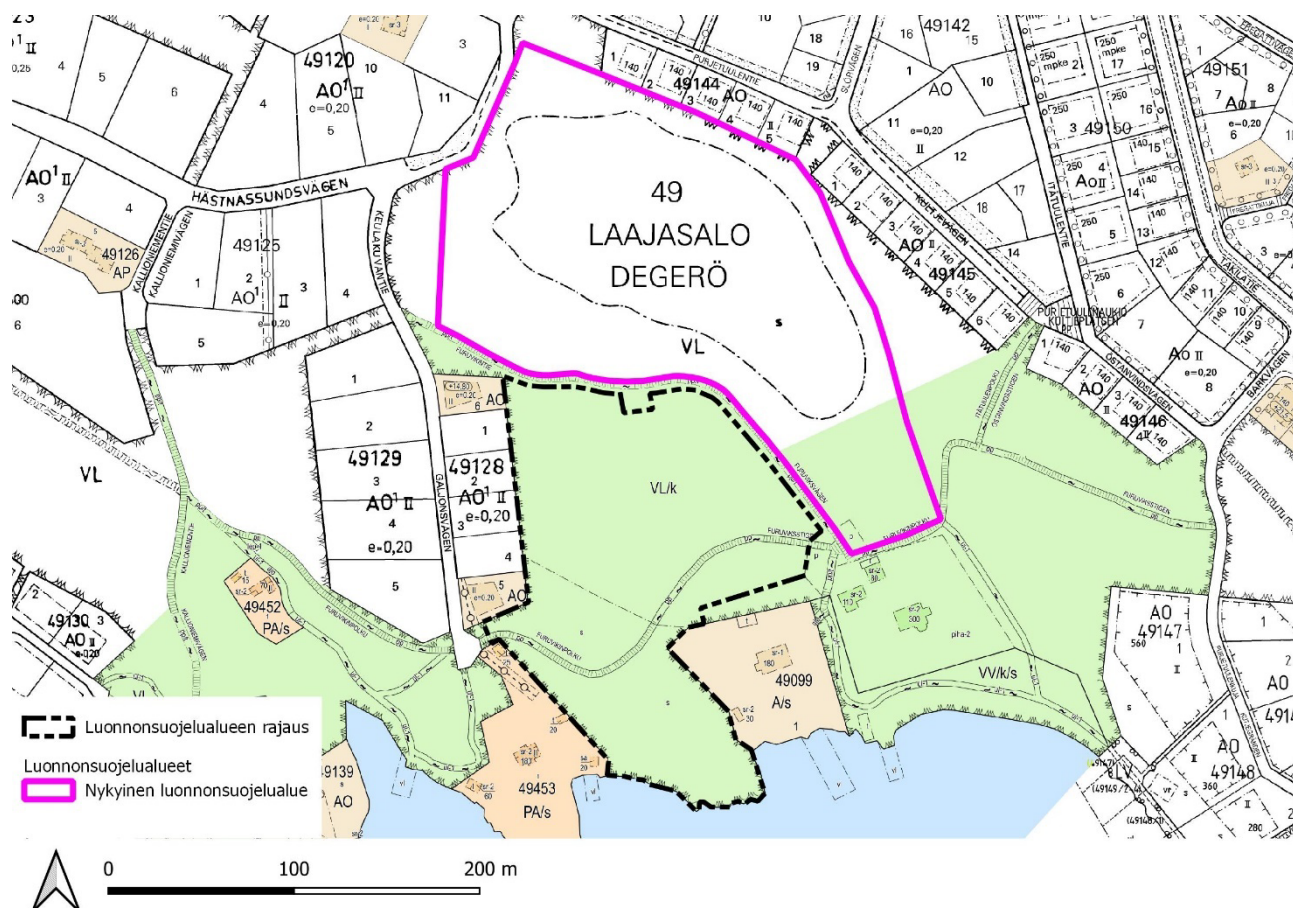
Luonnonsuojelualue sisältyy Jollaksen ja Hevossalmen itäosan alue-suunnitelmaan viheralueille vuosiksi 2008–2018 ja katualueille vuosiksi 2008–2012 (Helsingin kaupunki 2008). Suunnitelmassa alue on esitetty nimellä Furuvikin metsä, ja se on merkinnällä kaavoitettu viheralue VL, hoitoluokka (ABC) C1 Lähimetsät. Suunnitelmassa alueen tavoitteeksi ja toimenpiteiksi esitetään alueen poikki kulkevan ulkoilureitin rakentamista ja Furuvikintien läheisyydessä heikkokuntoisen puuston uudistamista istuttamalla mäntyjä. Suo esitetään jätettävän kehittymään luonnontilaiseksi. Alueen maisemalliset ja luonnonsuojelliset arvot on tunnistettu. Suunnitelma on mahdollistanut pienimuotoista puuston uudistamista.

Kuva 1-3. Ote Helsingin yleiskaavasta 2016. Uuden luonnonsuojelualueen rajaus merkitty mustalla katkoviivalla. Kartalla näkyvissä myös Jollaksen rämeen luonnonsuojelualue suunnitteluvuorokauden pohjoispuolella pinkillä viivalla.

Kuva 1-4 Ote Helsingin yleiskaavan 2016 tavoitteellisen virkistys- ja viheralueverkoston VISTRA:n tavoitetilasta. Uuden luonnonsuojelualueen raja on merkitty mustalla katkoviivalla. Alueen läpi kulkee sekä päärantareitti että vihersormen pääreitti.

Kuva 1-5 Ote suunnittelualueen ja lähiympäristön ajantasa-asemakaavasta. Uuden luonnonsuojelualueen raja esitetty mustalla katkoviivalla. Kyseinen alue on kaavassa merkinnällä VL/k.

1.3 Osallistaminen

Hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisessa osallistettiin asukkaita ja erilaisia sidosryhmiä tarjoamalla mahdollisuus osallistua kohteessa järjestettyyn tutustumistilaisuuteen (4.6.2025). Hoito- ja käyttösuunnitelman valmistuttua työtä esiteltiin Helsingin kaupungin järjestämässä Teams-tilaisuudessa 20.10.2025.

Taulukko 1.3 Osallistaminen.

Avoimet yleisötilaisuudet	Asukkaille ja sidosryhmille järjestetty tutustumiskäynti kohteeseen 4.6.2025 klo 17–19. Tilaisuuteen osallistui tilaajan edustaja Jere Salminen, konsultin edustajat Hanna Tuovila ja Elka Lupunen sekä yksi asukas. Hoito- ja käyttösuunnitelman esittely Teamsissa 20.10.2025.	Asukaskysely	Ei järjestetty.
Muu osallistaminen	Ei järjestetty.		

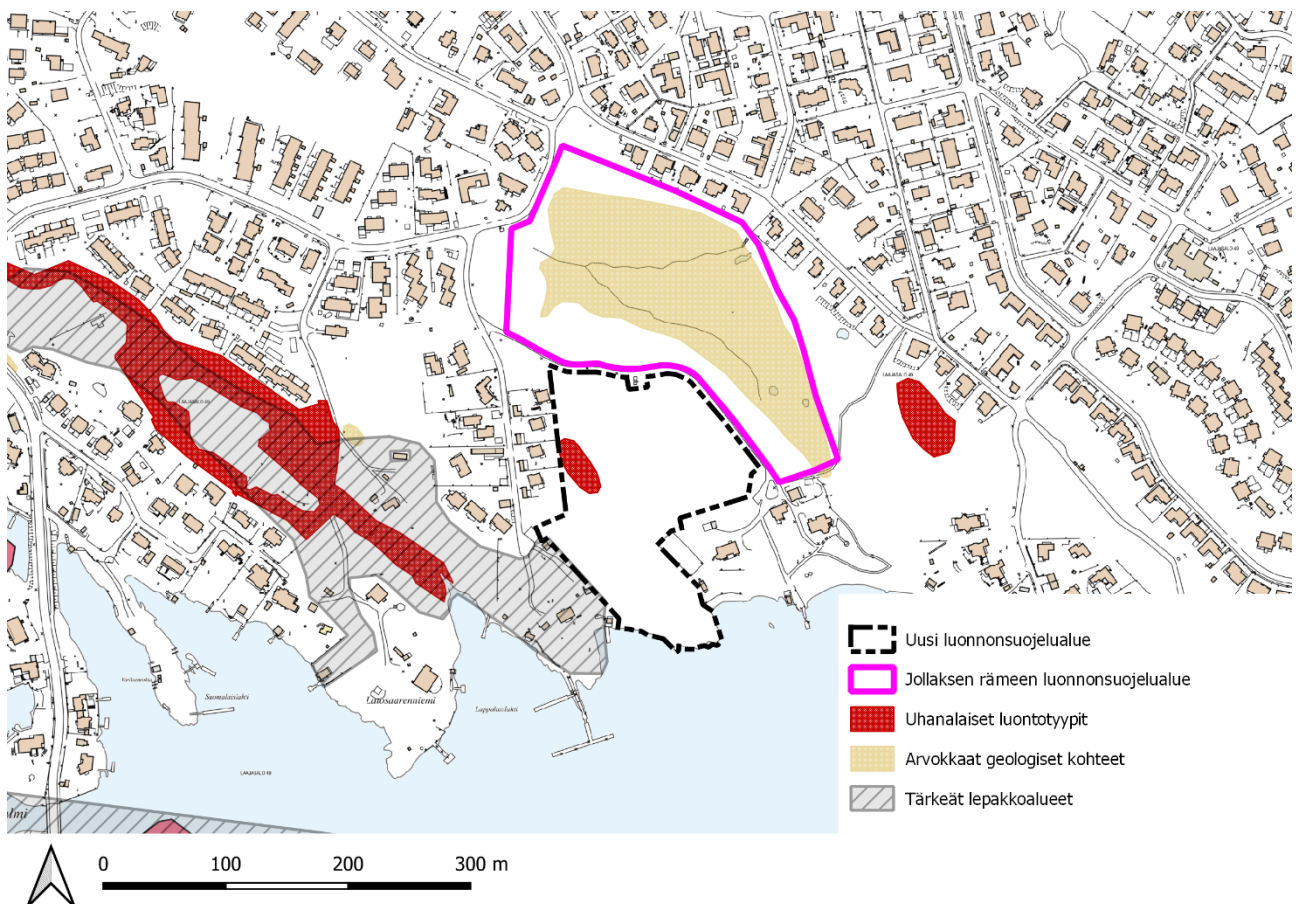
Kesäkuun asukas- ja sidosryhmätilaisuudessa esitettiin huolenaihe, sisältyykö rannan läheinen kallioalue tulevaan suojelualueeseen. Rantakallioiden maisemallinen arvo nostettiin esiin.

2 Luonnon monimuotoisuuden nykytila

Alue on enimmäkseen pienipiirteistä kallio- ja kangasmetsän mosaiikkia. Se koostuu kahdesta asuinalueen ja Furuvikin huviloiden välisestä mäestä, joiden rinteillä on paikoin pieniä jyrkenteitä. Mäkien välissä on pieni jyrkkäreunainen notko. Alueen puusto on enimmäkseen mäntyvaltaista (*Pinus sylvestris*). Meren rannassa on pieni kallioinen niemi.

Luontotyyppien kuviointi perustuu pääosin maastossa kesäkuussa 2025 tehtyihin havaintoihin. Kaikki alueen luontotyypit ovat valtakunnallisesti ja Etelä-Suomessa silmälläpidettäviä tai uhanalaisia lukuun ottamatta eteläosan karua merenrantakalliota.

Suunnittelualan pohjoisreunassa Furuvikintien varressa kulkee kesävesijohto, joka on osittain eristetty solumuovilla. Tämä eriste on monin paikoin murentunut ja sammaloitunut, ja se erottuu huonosti maastossa.

Kuva 2-1 Suunnittelalueella ja sen läheisyydessä aiemmin tiedossa olleet arvokkaat luontokohteet.

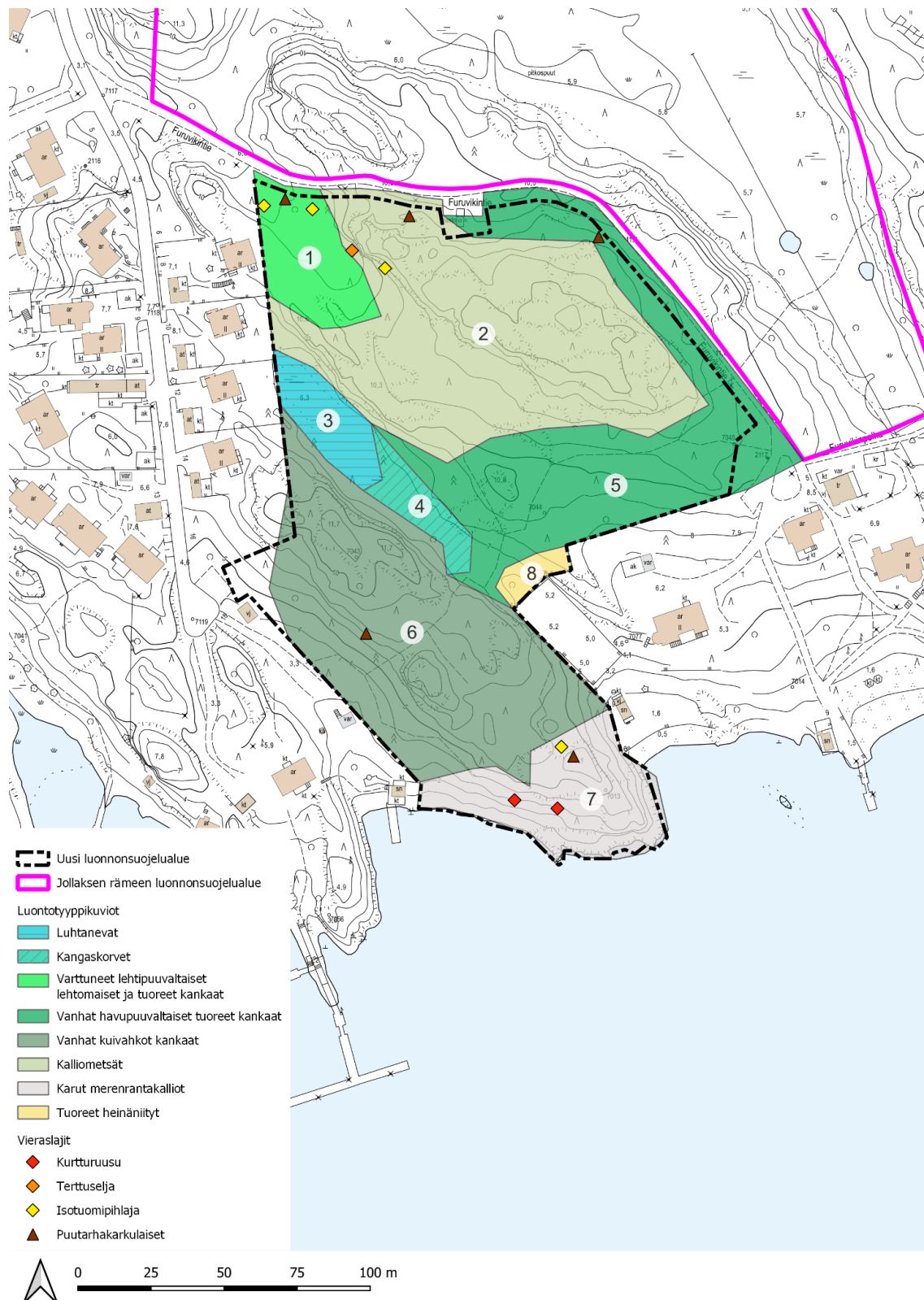
2.1 Luontoselvitykset ja -seurannat

Suunnittelualueelta ei ole juurikaan aiempia selvityksiä tai luontotietoja. Luontotyyppikuvio 3 (Kuva 2.2) on inventoitu aiemmin Helsingin uhanalaisten luontotyyppien inventointien yhteydessä. Alueen metsät ovat olleet mukana Helsingin metsien vuoden 2013 monimuotoisuusinventoinnissa, jossa alueen metsät määritettiin suurimmaksi osaksi METSO I ja II luokkaan kuuluvaksi. Metsä- ja puustoisien verkoston arviointityössä (Erävuori ym. 2020) alueen metsät arviointiin kuuluvaksi Helsingin ydinmetsiksi (kuva 1.2). Alueelta ei ole aiempia tietoja tai selvityksiä vieraslajeista, ei myöskään toteutettuja torjuntia.

Taulukko 2.1 Aiemmat selvitykset ja seurannat

Luontotyytit ja kasvillisuus	Helsingin uhanalaisten luontotyyppien inventoinnit 2017–2020 (Furuvin suo 2017) Helsingin metsien luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävien kohteiden inventointi 2013
-------------------------------------	--

2.2 Luontotyytit ja kasvillisuus

Kuva 2-2 Luontotyyppikuviot ja vieraslajihavainnot.

2.2.1 Kuvio 1 Varttunut lehtipuuvaltainen lehtomainen tai tuore kangas (VU/VU, koko maa/Etelä-Suomi)

Alueen luoteisosassa on varttunutta lehtipuuvaltaista mustikkatyypin (MT) kangasta. Luonnontilaisuudeltaan kuvio on vähän heikentynyttä. Kuviolla on melko laajalti korpisoistumaa, puusto on pohjoisosassa koivuvaltaista, etelässä havupuut runsastuvat. Puuston rakenne on melko tasaista, mutta seassa on joitakin vanhempiakin puita, lisäksi lehtipuuallikasvosta on runsaasti. Puusto on harvennettu useampi vuosikymmen sitten, mutta se on ehtinyt kehittyä kerrokselliseen suuntaan. Pienikokoista lahopuuta on niukasti ja kuviolta löytyy vanhoja kantoja. Kuviolla ei ole kuluneisuutta.

Kuva 2-3. Kuvion 1 puustossa on järeämpien koivujen alla paikoin runsaasti alikasvosta.

2.2.2 Kuvio 2 Kalliometsä (NT/NT)

Luonnontilainen kalliometsäkuvio, jolla on kohtalaisesti lahoppuuta. Kuvion puustossa on järeitä ja kilpikaarnaisia mäntyjä, pensaskerroksessa puiden taimia, etenkin pihlajaa (*Sorbus aucuparia*), rauduskoivua (*Betula pendula*) ja haapaa (*Populus tremula*), myös yksittäisiä nuoria kuusia (*Picea abies*). Puustossa on pieniä tasaikäisiä ryhmiä. Kallio muodostuu luode-kaakkosuuntaisista harjanteista, joissa on pieniä 1–2 m jyrkäniteitä. Kuvion luoteisreunalla on isompi noin 4 m korkea jyrkänne, jossa on portaittaisuutta, halkeamia ja vähän ylikaltevaa pintaa. Jyrkänteen päällä on pieni kasvusto mäkitervakkoa (*Viscaria vulgaris*). Kasvillisuus on paikoin kulunut huomattavasti, mutta kallion pienipiirteisyys on suunnannut kulkemista melko hyvin. Muutamaan puuhun on kiinnitetty linnunpönttö

Kuva 2-4. Kuvion 2 paikoin kulunutta kalliometsän kasvillisuutta.

2.2.3 Kuvio 3 Luhtaneva (NT/VU)

Alueen keski- ja länsiosan notkossa on pieni luonnontilainen, paikoin hyvin märkä neva. Suo löytyy Helsingin luontotietojärjestelmästä (Furuvin suo 1), ja se on määritetty vuonna 2017 saranevaksi (NT/VU). Hoito- ja käyttösuunnitelmaa varten tehdyssä inventoinnissa luontotyyppiä määritettiin luhtaneva (NT/VU). Raate (*Menyanthes trifoliata*) on lähes koko suon valtalaji. Sammalkerros on aukkoinen. Aivan pohjoisreunalla pullosara (*Carex rostrata*) on vallitseva laji. Kaakkoisreunalla rajaukseen on otettu mukaan kapealti nevakorpea, jossa puustossa on hieskoivua (*Betula pubescens*), kuusta, mäntyä, sekä virpajua (*Salix aurita*) ja yksittäinen tervaleppä (*Alnus glutinosa*). Korpiosassa on myös lahoppua, osa mätäistä vaikuttaa lahonneiden runkojen päälle syntyneiltä. Koillispuolisen kallion reunassa on muutamia suopursua (*Rhododendron tomentosum*) kasvavia mätäitä. Kuviolla ei ole kuluneisuutta.

Kuva 2-5. Kuvion 3 valtalaji on raate.

2.2.4 Kuvio 4 Kangaskorpi (EN/CR)

Alueen keski- ja länsiosan notkossa on myös luonnontilaista kangaskorpea. Kuviolla on tulva-vaikutteisia paljaita painanteita, joissa kasvaa juolasaraa (*Carex nigra ssp. nigra*). Puusto on hieskoivuvaltainen, seassa kuusta, vähän haavan taimia, yksittäin mäntyjä ja nuoria haapoja. Etenkin kaakossa taimikossa on myös raitaa (*Salix caprea*) ja tervaleppää sekä runsaasti laho-puuta. Kuvion kasvillisuus ei ole kulunut.

Kuva 2-6. Kuvio 4 on ohutturpeista puustoista kangaskorpea, jossa kasvaa juolasaraa siellä täällä.

2.2.5 Kuvio 5 Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat (EN/EN)

Furuvikintien varrella ja yksityiskäytössä olevan huvilan pohjoispuolisessa osassa on mustikka-typin (MT) kangasta. Puustossa on vanhaa mäntyä valtapuuna, seassa haapaa, rauduskoivua ja kuusta. Eirakenteisuutta on puustossa suhteellisen vähän lukuun ottamatta eteläosaa, jossa kasvaa runsaasti haavan taimia ja nuorta haapaa. Lounaassa suonotkelman päässä on vähän lehtomaista kangasta. Lahopuuta on hyvin niukasti tien varressa, mutta eteläosassa paikoin runsaasti. Kulumista on havaittavissa, kuvion poikki kulkee muutamia polkuja.

Kuva 2-7. Kuviolla 5 kasvaa paikoin vanhan männyn seassa kuusta ja lehtipuita.

2.2.6 Kuvio 6 Vanhat kuivahkot kankaat (EN/CR)

Lounaisosassa on luonnontilaltaan vähän heikentynyttä puolukkatyyppin (VT) kangasta, jossa on mosaiikkimaisesti kalliopaljastumia. Puustossa on vanhoja mäntyjä ja yksittäisiä kuusia, taimissa lisäksi pihlajaa, rauduskoivuja ja muutamia tammia (*Quercus robur*). Kuvio muistuttaa koillispuolen kalliometsää, mutta kangasmetsää on suhteessa enemmän. Lahopuuta on vain vähän, paikoin löytyy vanhoja kantoja. Länsirinteellä on laajalti tuoretta kangasta ja muualla sitä on laikuittain. Rinteessä kasvaa myös enemmän rauduskoivua ja haapaa, ja erityisesti pihlajan taimia sekä runsaasti taigasananjalkaa (*Pteridium aquilinum*), metsäkastikkaa (*Calamagrostis arundunacea*) ja kieloa (*Convallaria majalis*). Kulumista on havaittavissa, kuvion poikki kulkee muutamia polkuja.

Kuva 2-8. Kuvio 6 on pääosin kalliomosaiikkista kuivaa kangasta.

2.2.7 Kuvio 7 Karut merenrantakalliot (LC/LC)

Alueen eteläosa on merenrantakalliota, jonka rannassa on mosaiikkimaista vaihtelua. Puusto on pääasiassa vanhoja mäntyjä, lahopuuta on kohtalaisesti, etenkin keloja. Kuvion kaakkoisosassa on pieni sorainen, osin hiekkainen poukama. Lounasosassa on orgaanista ainesta keränneitä niitty laikkuja, joissa vähän huuhtoutuneita sora- ja hiekkalaikkuja. Niityllä kasvaa käärmeenkieliä (*Ophioglossum vulgatum*). Kallio vaikuttaa kuitenkin olevan melko pinnassa ja lajitunutta maa-ainesta on ohuena kerroksena. Aivan kuvion länsipäässä on pieni merenrantojen tervaleppävyö, jossa esiintyy soraa, hiekkaa ja lohkareita sekä heiniä, pari rauduskoivua ja pieni ruokoinen ryönävalli. Rantaan on huuhtoutunut pieniä tuppaita rakkohaurua (*Fuscus vesiculosus*) koko rannan matkalle, länteen vesirajaan niitä on kertynyt enemmän. Ylempänä kalliolla on laajalti kalliometsän kaltaista, mutta ruohovaltaisempaa kasvillisuutta, josta poronjäkälet (*Cladonia*) puuttuvat lähes kokonaan. Osin tämä saattaa olla kulumisen aiheuttamaa. Kulumista on havaittavissa etenkin kuvion keskiosassa.

Kuva 2-9. Kuviolla 7 on kalliometsämäistä kasvillisuutta ja monimuotoinen rantavyöhyke.

2.2.8 Kuvio 8 Tuoreet heinäniityt (CR/CR)

Pieni umpeenkasvava niitty, jossa vaahteran (*Acer platanoides*), ja pihlajan taimia sekä haavan vesoja. Todennäköisesti ollut niittämällä hoidettuna osana huvilan pihapiiriä. Niityllä kasvavat niittynurmikka (*Poa pratensis*), metsälauha (*Avenella flexuosa*), päivänkakkara (*Leucanthemum vulgare*), niittynätkelmä (*Lathyrus pratensis*), valkoapila (*Trifolium repens*), puna-apila (*Trifolium pratense*) ja siankärsämö (*Achillea millefolium*). Tontin rajalla on pari akilleijaa (*Aquilegia*). Kangasmaitikkaa (*Melampyrum pratense*) ja metsälauhaa kasvaa erityisesti metsän rajalla. Ohjausryhmän maastokäynnillä 28.8. kuviolla havaittiin myös numikohokki (*Silene vulgaris*) ja ketoneilikka (*Dianthus deltoides*). Ketoneilikan alkuperäisyydestä ei kuvion sijainnin ja todennäköisen hoitohistoran perusteella ole varmuutta. Kuvio ei ole ollut kaupungin avointen ympäristöjen hoidossa.

Kuva 2-10. Kuviolla 8 on lehtipuun taimia ja mm. kukkivia päivänkakkaroita.

2.3 Merkittävä lajisto

Uhanalaisuusluokitus: RE = hävinnyt, CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, DD = puutteellisesti tunnettu, RT = alueellisesti uhanalainen (metsäkasvillisuusvyöhykkeessä 1b hemiboreaalin, Lounainen rannikkomaa).

Putkilokasvien muu status: kunnallisesti merkittävät Kurton mukaan (2020). Luetellaan Helsingissä uhanalaiset ja ”muuten huomionarvoiset”. Muuten huomionarvoiset = lajit eivät ole valtakunnallisella punaisella listalla eivätkä alueellisesti uhanalaisia, mutta vaateliaisuudellaan ja paikallisella harvinaisuudellaan osoittavat yhdessä niiden kanssa luonnotaan arvokkaimpia alueita Helsingissä. Helsingissä uhanalaisiin merkitään kunnallisen uhanalaisuusluokan perään k-tunnus (esim. VUk) ja muuten huomionarvoisiin (M).

Taulukko 2.5 Merkittävä lajisto, putkilokasvit.

Laji	Rauhoitettu	Luonto-direktiivi	Uhanalaisuus	Muu status	Kuviot
Raate (<i>Menyanthes trifoliata</i>)			LC	M = Keskiravinteisten soiden osoittaja	3
Käärmeenkieli (<i>Ophioglossum vulgatum</i>)			LC	M = Matalakasvuisten merenrantaniittyjen osoittaja	7
Ketoneilikka (<i>Dianthus deltoides</i>)			NT		8

2.4 Haitalliset vieraslajit

Taulukko 2.6 Haitalliset vieraslajit.

Laji	Status	Kuviot
Kurturuusu	Kansallisen vieraslajiluettelon laji; Helsingin kaupungin haitallisten vieraskasvien ja -etanoiden torjunnan priorisointisuunnitelman	7

Laji	Status	Kuviot
	mukaan torjuttava laji (päivitetty versio 2022).	
Isotuomipihlaja	Kansallisen vieraslajistrategian haitallinen laji; Helsingin kaupungin haitallisten vieraskasvien ja -etanoiden torjunnan priorisointisuunnitelman mukaan torjuttava laji (päivitetty versio 2022).	1, 2, 7
Terttuselja	Kansallisen vieraslajistrategian haitallinen laji; Helsingin kaupungin haitallisten vieraskasvien ja -etanoiden torjunnan priorisointisuunnitelman mukaan torjuttava laji (päivitetty versio 2022).	2

3 Virkistyskäytön nykytila

Furuvikin luonnonsuojelualueen nykyinen virkistyskäyttö käsittää pääasiassa jalkaisin alueen läpi kulkemista sekä oleskelua rannan kallioilla. Villa Furuvikin ja uimarannan läheisyys tuo alueelle lähiympäristön asukkaiden lisäksi myös kauempaa saapuvia kävijöitä. Suunnittelualueella ei havaittu selviä merkkejä maastopyöräilystä.

Suunnittelualueen polustoa ei ole merkitty maastoon, eikä alueella ole liikkumista ohjaavia opasteita. Polut ovat syntyneet kävijöiden vapaasta kulkemisesta alueella. Alueen poikki kulkee kaksi risteävää, huomattavasti kulunutta pääpolkua: Villa Furuvikin pysäköintialueelta läntiselle pysäköintialueelle sekä pohjoisesta Furuvikintieltä etelään kohti rantaa. Näiden pääpolkujen lisäksi alueella on runsaasti pienempiä polkuja, jotka muodostavat tiheän verkoston, joka kattaa lähes koko alueen. Monet pienemmistä poluista lähtevät aluetta ympäröivien talojen pihoista. Nevan (luontotyyppikuvio 3, kuva 2.2) länsilaitaan johtaa melko selkeä polku, joka kuitenkin päättyy tai jatkuu melko epäselvästi nevan reunalla sijaitsevan kiinteistön tonttia ympäröivän aidan vuoksi.

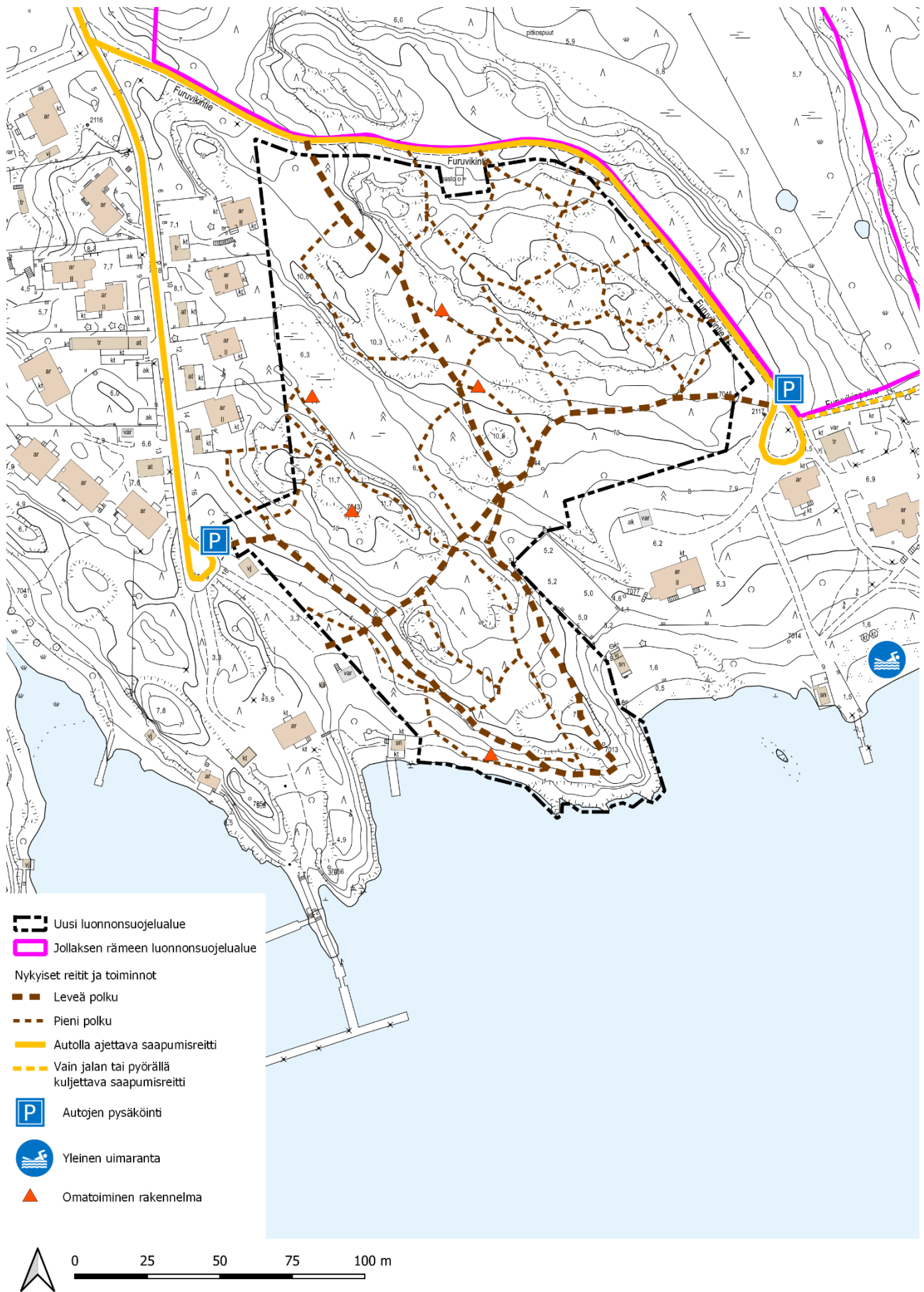
Alueella on muutamia omatoimisesti rakennettuja rakenteita, kuten eräänlainen puun runkoon kiinnitetty näköalatasanne, majan jäänteet, sekä penkintapainen istuskelupaikka rannassa. Lisäksi maastossa on joitain yksittäisiä puu- ja muovijätteitä. Alueella ei kuitenkaan muutoin ole merkittävää ympäristön roskaantumista, nuotiopaikkojen jälkiä tai muita maastoa kuluttavan oleskelun merkkejä. Rannan silokallioissa on jonkin verran eri ikäisiä kaiverruksia, esimerkiksi nimikirjaimia ja graafisia kuvioita.

Talviaikainen käyttö painottune lähinnä lähialueiden asukkaiden ulkoiluun ja koiranulkoilutukseen. Jäätilanteen niin salliessa, suunnittelualueen rannasta on pääsy jälle, ja rantakallioita saatetaan käyttää esimerkiksi retkiluistelijoiden ja hiihtäjien levähtämispaikkana. Furuvikin huvilan uimaranta on myös talviuintikäytössä.

Taulukko 3 Virkistyskäytön nykytila.

Virkistyskäytön muodot	Suunnittelualueen virkistyskäyttö on pääosin jalankulkua – kävelyä, juoksua ja koiranulkoilutusta. Lisäksi etenkin rantakallioilla oleskellaan pidempiä aikoja. Rantakalliot ovat paikoin sileitä ja jyrkkiä, mikä osin hankaloittaa rannan tuntumassa liikkumista. Alueella kasvaa jonkin verran mustikkaa ja puolukkaa, ja oletettavasti yleisiä ruokasieniä. Alueen koon, sijainnin ja luontotyyppien vuoksi marjastusta ja sienestystä harjoittavat todennäköisesti lähinnä lähialueiden asukkaat.
-------------------------------	--

Kävijämäärä/ käyttöpaine	Alueella liikkuvat pääasiassa lähiympäristön asukkaat sekä Villa Furuvi- kin vierailijat. Alueella ei ole tehty käyttäjämäärien laskentaa.
Reitit	Alueella ei nykyisellään ole ylläpidettyjä reittejä, mutta luontaisesti synty- neitä polkuja on runsaasti. Suosituimmat ns. pääpolut ovat paikoin voi- makkaasti kuluneita. Muutama puunrunko on kaatunut polkujen päälle.
Nykyiset palvelura- kenteet	Alueella ei ole nykyisin opasteita eikä muita palvelurakenteita.
Saavutettavuus ja kulku alueelle	Lähialueiden asukkaat saapuvat paikalle pääosin jalkaisin. Kauempaa saapuvat tulevat alueelle todennäköisesti ensisijaisesti suunnittelualueen viereisten palvelujen, kuten uimarannan, juhlatilan, saunan ja venelaitu- rien takia, ja saapuvat paikalle autolla. Lähimmät HSL-pysäkit ovat Laaja- salontien ja Hevossalmentien risteyksessä, sekä kaksi pysäkkiä Jollak- sentiellä. Jollaksentien ja Takilatien risteyksessä sijaitsevan pysäkin yh- teydessä on myös kaupunkipyöräasema. Bussipysäkeiltä on n. 600 m kävelymatka suunnittelualueelle. Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä on kaksi pysäköintialuetta, toinen Keulakuvantien ja toinen Furuvikintien päässä. Keulakuvantien py- säköintialuetta käyttänevät myös Helsingin Rakennusmestariveneilijöiden jäsenet, sillä seuran venelaituri ja huvila sijaitsevat aivan pysäköintialu- een vieressä. Furuvikintien pysäköintialuetta käyttävät myös Villa Furuvi- kin henkilökunta ja vieraat sekä uimarannan käyttäjät. Tien pohjoispuo- lella sijaitseva pysäköintialue lakkautetaan lähitulevaisuudessa, koska se on rakennettu lainvastaisesti Jollaksen rämeen luonnonsuojelualueelle.

Kuva 3-1 Virkistyskäytön nykytila.

Kuva 3-2 Omatoimisesti rakennettu katselutasanne on kiinnitetty suoraan mäntyjen runkoihin.

Kuva 3-3 Rantaan on omatoimisesti rakennettu yksinkertainen penkki.

Kuva 3-4 Maastossa on muutamia rakennelmista jääneitä puu- ja muovijätteitä.

Kuva 3-5 Yksittäisten isompien jätteiden lisäksi alueella ei muutoin ole merkittävää roskaantuneisuutta.

Kuva 3-6 Rannan silokallioihin on vuosien saatossa kaiverrettu nimikirjaimia, vuosilukuja ja erilaisia kuvioita.

Kuva 3-7 Kaiverruksia rantakallioissa.

Kuva 3-8 Muutamia puunrunkoja on kaatunut polkujen päälle erityisesti rannan tuntumassa.

Kuva 3-9 Rantakallioille johtaa polkuja useammasta suunnasta.

Kuva 3-10 Suosituimmilla polkureiteillä maasto on etenkin jyrkemmissä kohdissa voimakkaasti kulunut, ja puiden juuret ovat paljastuneet.

Kuva 3-11 Myös suosituimpien polkujen risteysalue on voimakkaasti kulunut ja polut leveitä.

Kuva 3-12 Rantareitin osaksi suunnitellulla, nykyisinkin yhtenä alueen pääpolkuna toimivalla polulla on jyrkkä kallioinen kohta. Korkeusero ei kunnolla hahmotu kuvasta, mutta etenkin märällä säällä liukkaassa ja jyrkässä kallioisessa kohdassa on haastavaa edetä.

Kuva 3-13 Rantareitiksi suunniteltu nykyinen pääpolku on paikoin kivikkoinen.

Kuva 3-14 Furuviikintien reunassa suunnittelualueen puolella kulkee kesävesijohto maanpinnalla.

Kuva 3-15. Vesijohtoa ympäröivät solumuovieristeet ovat monin paikoin murentuneet ja putki on maastoutunut aluskasvillisuuden alle.

4 Uhkatekijät

Alueen luontoa ei tällä hetkellä vaaranna mikään uhkatekijä merkittävässä määrin. Suurimmat tulevaisuuden uhkatekijät alueella ovat maaston kuluminen ja vieraslajit. Alueen pieneen kokoon verrattuna polkuja on paljon. Polkujen leveneminen ja erityisesti kokonaan uusien polkujen syntyminen voivat pienentää entisestään tiheän polkuverkoston väleihin jäävää varvikkoa. Merkittävä virkistyskäytön lisääntyminen, erityisesti polkujen ulkopuolella kävely voi heikentää kasvillisuuden edustavuutta erityisesti kallioilla, joilla humuskerros on ohut.

Vieraslajeja on alueella tällä hetkellä melko vähän. Ne eivät tällä hetkellä erityisesti uhkaa alueen luonnonlajeja tai luontotyyppien edustavuutta, mutta niiden torjunta kannattaa aloittaa heti. Alue ei ole erityisen roskainen, mutta nykyiset ja tulevat rakennelmat ja suuremmat roskat on suositeltavaa poistaa mahdollisimman pian, etteivät ne houkuttele läjittämään muuta roskaa.

Ilmastonmuutoksen aiheuttama lämpötilan nousu ja pitenevät hellejaksot voivat kuivattaa ohut-humuksisten kallioiden kasvillisuutta, ja esimerkiksi erityisesti nuoremmat mänty- ja rauduskoi-vusukupolvet voivat kuolla kallioalueilla. Tämä ei kuitenkaan varsinaisesti uhkaa luontotyyppien tilaa hoito- ja käyttösuunnitelmakaudella.

*Taulukko 4.1 Uhkatekijät. Ajankohta: 1= Välitön uhka, 2 = 1–5 vuoden sisällä
3 = 5–10 vuoden sisällä. Voimakkuus: 1 = Lievä uhka: selviä, mutta ei peruuttamattomia muutoksia luontotyypeissä tai lajistossa. 2 = Keskivakava uhka: merkittäviä muutoksia tai yksipuolistumista luontotyypeissä tai lajistossa; osa muutoksista peruuttamattomia. 3 = Vakava uhka: osa alueen suojeluarvoista tai kaikki arvot vaarassa kadota.*

Uhka	Ajankohta	Voimakkuus
vieraslajit	3	1
vaahteran leviäminen	3	1
kuluminen	3	2
roskaantuminen	2	1
ilmastonmuutos	3	1
metsäpalo laittomista nuotioista	2	1

5 Luonnonhoidon suunnitelma

5.1 Luonnonhoidon toimenpiteet

Alueen kaikki luontotyyppikuviot ovat luonnontilaisia tai luonnontilaltaan vähän heikentyneitä. Alueella ei ole viitteitä aikaisemmista luonnonhoitotoista. Alueella ei nykytilassaan ole erityistä tarvetta luonnon tilaa parantaville kertaluontoisille hoitotoimenpiteille tai erityisille jatkuville luonnonhoidon toimenpiteille. Tämän vuoksi tähän hoito- ja käyttösuunnitelmaan ei ole tehty varsinaista hoitokuviointia. Tärkeimmät alueen luonnontilaisuuteen ja mahdollisiin toimenpiteisiin liittyvät yksityiskohdat esitetään yleispiirteisesti tässä, ja tiivistetysti taulukossa 5.1.

Koko alueen yleiseksi tavoitetilaksi voidaan asettaa luonnonmukaisesti kehittyvä metsä ja suo. Kehittyminen ei vaadi erityistä puuston tai taimikon käsittelyä. Alueen yksi merkittävimmästä luontoarvoista on suuret, vanhat kilpikaarnamännyt. Mäntyjen puustojatkumon säilyminen on yksi alueen luontoarvoille tärkeistä tavoitteista, jota voidaan edistää myöhemmin tässä luvussa kuvatuilla nuorten mäntyjen menestymistä haittaavien vaahteroiden sekä vieraskasvien ja puutarhakarkulaisten torjunnalla.

Alueella tavataan joitain vieraslajeja ja puutarhakarkulaisia, näiden torjuntatoimet kuvataan tarkemmin luvussa 5.2. Luontotyyppikuvion 5 (kuva 2.2) Furuvikin huvilan pihaan ja yksityiseen kiinteistöön rajautuvassa reunassa on melko tiheää, nuorehkoa haapataimikkoa. Yksittäisten runkojen kasvaessa kasvusto harvenee itsekseen, eikä runkojen harventamiselle ole tarvetta.

Alueen kangasmetsä- ja kalliometsäluontotyypeillä esiintyy muutamia yksittäisiä nuoria vaahterantaimia. Ne eivät tällä hetkellä muodosta erityistä uhkaa alueen luontoarvoille. Taimien kasvua ja vaahteran yleistymistä alueella on hyvä kuitenkin seurata. Suurten vaahteroiden runsas ja kattava lehtikariker voi vaikuttaa voimakkaastikin kangasmetsätyyppien kenttäkerroksen kasvillisuuteen, kuten mustikan ja puolukan peittävyYTEEN tai jäkälikköjen elinvoimaisuuteen. Tarvittaessa poistetaan vaahterantaimia tai suuremmiksi kasvaneita vaahteroita. Isokokoiset vaahterat voivat myös varjostaa mäntyjä ja haitata suurten kilpikaarnamäntyjen jatkumon uudistumista. Vaahteroiden vaikutusta alueen luontotyyppeihin kannattaa tarkastella hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä.

Elävien suurten mäntyjen lisäksi alueen luontoarvoa nostavat useat luontaisesti syntyneet mäntykelot, joita on erityisesti luontotyyppikuvioilla 2 ja 7 (kuva 2.2). Järeää mäntylahopuuta on myös jonkin verran maapuuna. Lisäksi alueella on myös muun lajista (melko) järeää lahopuuta sekä pienikokoisempaa lahopuuta. Lahopuu jatkumon säilymisestä tulee huolehtia alueella, eikä turvallisuussyistä poistettavia puita saa viedä pois alueelta. Kuolleet männyt tulee säilyttää pystyina aina kun se on mahdollista. Jos kokonaisten puiden säilyttäminen pystyssä ei ole esimerkiksi turvallisuussyistä mahdollista, tulee puista jättää mahdollisimman korkeat kannot, mielellään vähintään 2 metriä korkeina.

Luontotyyppikuvio 3 (kuva 2.2) määritettiin kesän 2025 inventoinnissa luhtanevaksi. Aiemmassa inventoinnissa luontotyyppiksi määritettiin saraneva. Hyvin pienialainen suo on tällä hetkellä

puuton, mutta suotyyppi vaihtuu ilman selvää rajaa viereiseksi kangaskorveksi (kuvio 4, kuva 2.2). Vanhojen ilmakuvien (Paikkatietokuvina) perusteella avoimen nevakasvillisuuden osuus kosteikkoalueesta on ollut aiemmin suurempi. Suo on alkanut kasvaa puustoa kapealti itäreunasta, joka on todennäköisesti turvekerrokseltaan muuta suota matalampi. Kahden jyrkän kallioharjanteen väliin sijoittuvan kosteikkoalueen vesitasapaino riippuu sateiden määrästä ja (kesäaikaisesta) haihdunnasta. Ilmastonmuutos saattaa lisätä sateisuutta, mutta samalla se myös nostaa kasvukauden aikaisia lämpötiloja. On todennäköisempää, että neva tulee jatkamaan metsittymistä, ja tulee muuttumaan seuraavien kymmenien vuosien aikana kokonaan puustoiseksi suoksi. Suona se tulee säilymään jatkossakin. Tätä nevan luonnollista sukkessiota ei tule keinotekoisesti estää, vaan puuston tulee antaa kehittyä luonnollisesti. Nevan lajiston ja luontotyyppin seuranta ei ole hoidon tai muiden toimenpiteiden puuttuessa toistaiseksi tarpeellista, mutta seuranta ja lajiston muutosten arviointi kannattaa tehdä hoito- ja käyttösuunnitelman uusimisen yhteydessä.

Luontotyyppikuvio 8 (kuva 2.2) tunnistettiin tuoreeksi heinäniityksi. Kuvio on pienialainen, ja sen hoitohistoria on epäselvä. Kuvio ei ole ollut Helsingin kaupungin hoidossa, mutta sitä on selvästi hoidettu niittämällä tai muulla vastaavalla tavalla vielä 2000-luvulla. Tällä hetkellä kuviolla kasvaa jo melko runsaasti 5–10 vuoden ikäisiä haavan taimia, joten aivan viime vuosina kuviota ei ole ainakaan koko pinta-alaltaan hoidettu. Kuviolla kasvaa silmälläpidettävä ketoneilikka, mutta lajin alkuperästä ei ole varmuutta. On mahdollista, että kuviolle on kylvetty niittysiemeniä, kuviolla kasvaa myös voimakkaan punaista siiankärsämöä. Kuvion viereen rajautuu tonttiin kuuluva selvästi ketomainen osa, jota on hoidettu nurmikkona. Kohde on hyvin pieni (0,02 ha), eikä sillä ole laajentamispotentiaalia kaupungin kiinteistön puolella, yksityiskäytössä olevan Furuvin huvilan puoleinen ketomainen nurmialue voisi olla mahdollinen laajenemissuunta. Kuviolla ei ole erityistä merkitystä Helsingin niittyverkostolle. Kuvion hoitaminen niittynä ei ole luontoarvojen kannalta tarpeellista, vaan sen voidaan antaa kasvaa umpeen. Mikäli se kuitenkin halutaan ottaa Helsingin virallisen niittyalueiden hoidon piiriin, tulee siitä ensin raivata puiden taimet ja vadelman versot. Kuviolla onnistuu ainoastaan käsityönä tehty niitto esimerkiksi viikatteella tai raivaussahan niittoterällä. Hoidosta ja esimerkiksi yhteistyöstä ketomaisen nurmialueen kanssa tulee sopia huvilan kiinteistön haltijan kanssa.

Taulukko 5.1 Luonnonhoidon toimenpiteet.

Piirre	Huomiointi	Luontotyyppikuvio
vaahtera	Pidetään silmällä vaahteran taimien määrää ja tiheyttä. Tarvittaessa poistetaan tiheitä taimikoita tai varjostavia, runsaasti lehtikariketta tuottavia puita. Toimenpiteiden tarpeellisuus arvioidaan hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä.	2, 5

5.2 Vieraslajien torjunta

Suunnittelualueella ei ole merkittäviä vieraslajiesiintymiä. Ensisijaisesti ja hoito- ja käyttösuunnitelmakauden aluksi torjuttavia ovat luontotyyppikuviolla 7 sijaitsevat kurturuusun (*Rosa rugosa*) esiintymät (Kuva 2.2). Kurturuusun lisäksi alueella esiintyy Helsingin vieraslajien priorisointisuunnitelman lajeista isotuomipihlajaa ja terttuseljaa. Muita alueen ei-luonnonvaraisia lajeja (puutarhakarukalaisia) ovat aronia-laji (*Aronia* sp.), juhannusruusu (*Rosa spinosissima* 'Plena'), orapihlaja-laji (*Crataegus* sp.) ja pikkuvaahtera (*Acer tataricum*). Näiden ei-priorisoitavien lajien varhainen torjunta suunnittelualueella on kuitenkin suositeltavaa kahdesta syystä: kasvustot ovat pieniä, ja helposti ja nopeasti torjuttavia. Lisäksi kaikki lajit ovat tulevaisuudessa potentiaalisesti haitallisiksi vieraslajeiksi nimettäviä tai saattavat paikallisesti heikentää luontaisten lajien menestymistä. Kaikkien vieraslajien poistaminen alueelta auttaa säilyttämään ympäröivät alueet vieraslajittomina. Kaikki alueella esiintyvät lajit tuottavat Etelä-Suomen olosuhteissa itäviä siemeniä, ja ne voivat levitä ilmaston lämmetessä nopeastikin laajalle. Näiden muiden kuin taulukossa mainittujen lajien torjunta voidaan tehdä samanaikaisesti haitallisten vieraslajien torjunnan ohessa, eikä se merkittävästi lisää aika- tai muun resurssin tarvetta. Suojelualueena kohde kuuluu vieraslajien torjunnan priorisointiin alueisiin.

Alueella voidaan tarvittaessa myös pyytää haitallisia vieraita pienpetoja kuten minkkejä ja supikoiria.

Taulukko 5.2 Helsingin vieraslajien priorisointisuunnitelman mukaisten vieraslajien torjunta.

Laji	Toimenpide	Kuvio
isotuomipihlaja	vesojen poisto, toistetaan vuosittain, kunnes kasvu on tyrehtynyt	1, 2, 7
kurturuusu	vesojen poisto, toistetaan vuosittain, kunnes kasvu on tyrehtynyt. Tarvittaessa tehostetaan juurakon kaivamisella tai kasvuston peittämisellä. Pienikokoiset kasvustot on helpompi suoraan kaivaa pois.	7
terttuselja	vesojen poisto, toistetaan vuosittain, kunnes kasvu on tyrehtynyt	2

6 Virkistyskäytön suunnitelma

Virkistyskäytön ohjaus ja palvelurakenteet

Furuvikin luonnonsuojelualueen virkistyskäytön suunnitelman tavoitteena on ohjata liikkumista alueella siten, että kulku tapahtuu nykyisiä, melko kuluneita pääpolkuja pitkin ja muualla maasto säilyy kasvipeitteisenä ja mahdollisimman luonnontilaisena. Laajasalon rantareitin rakentamisen ja opastamisen seurauksena alueen käyttäjämäärät tullevat kasvamaan lähivuosina. Lisääntynyt ulkoilukäyttö lisää kulutuspainetta, ja tästä syystä on tarpeen rajoittaa tarvittaessa kulkua pienialaisen kohteen kasvillisuuden elinvoimaisuuden säilyttämiseksi. Varsinaisia uusia polkuja ei rakenneta, vaan suojelualueen reitistö perustuu alueen nykyiseen polkuverkostoon. Kulunohjaus toteutetaan suunnittelualueen pääpolkujen päihin sijoitettavilla, selkeästi luettavilla opaskylteillä sekä merkitsemällä reitit myös maastoon. Opasteet toteutetaan Helsingin opastelinjauksen mukaisesti. Linkki kaupungin kalustehjekorttiin: <https://kaupunkitilaohje.hel.fi/kortti/luonnonsuojelualueiden-opastus/>

Alueopasteiden ja rauhoitusmääräystaulujen lisäksi alueelle voidaan lisätä esimerkiksi alueen luonnosta kertovia kohdeopasteita. Kohdeopasteet asennetaan reittien varrelle.

Laajasalon rantareitin omia opastauluja voidaan sijoittaa alueen reunoille. Alueen sisälle, esimerkiksi polkujen risteyskohtiin voidaan pystyttää vakiomuotoisia merkkitolppia osoittamaan reitin linjaus. Rantareitin opastus noudattaa Helsingin rantareiteille laadittua opastyyliä.

Taulukko 6. Virkistyskäytön ohjaus ja palvelurakenteet.

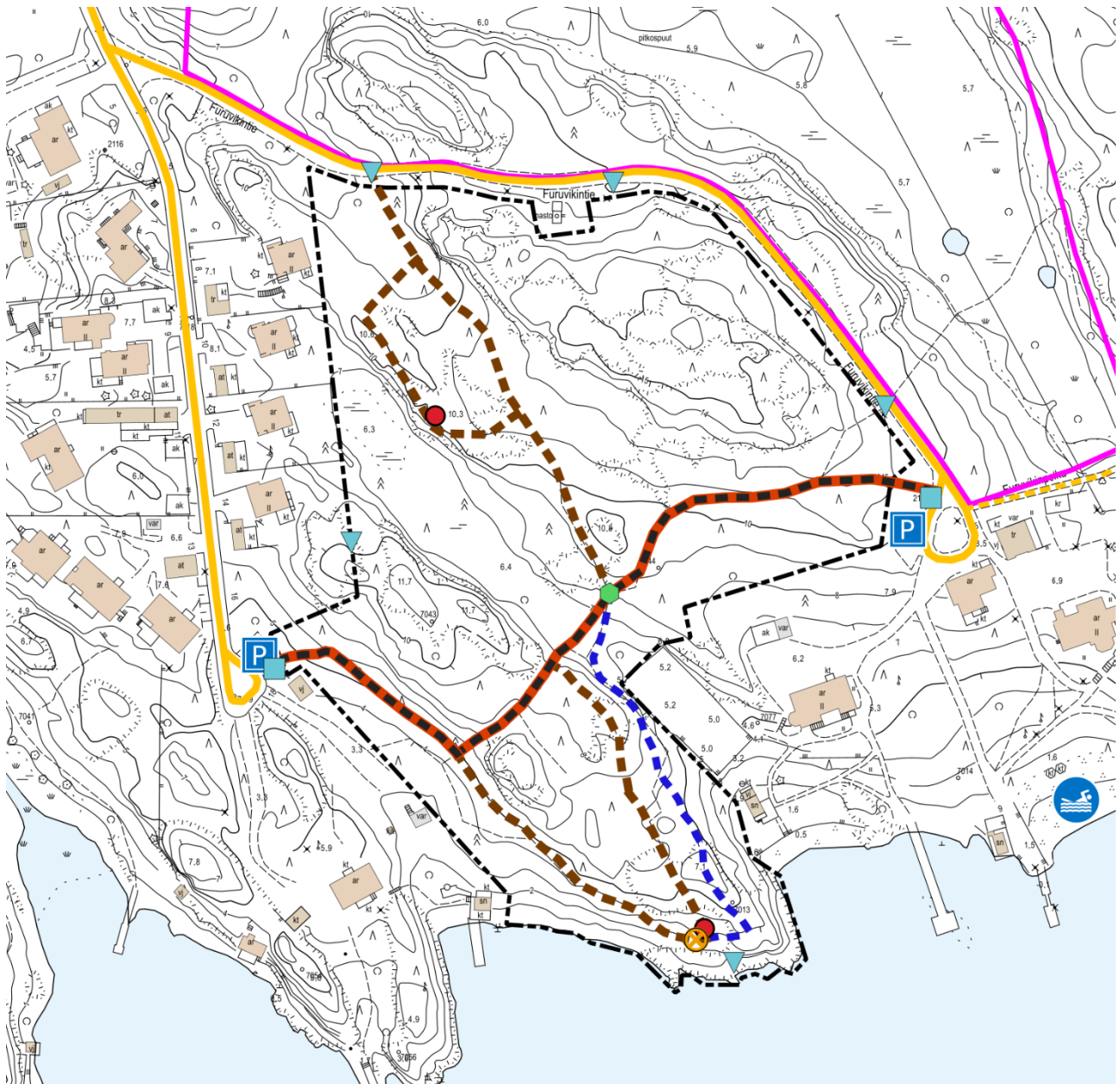
Alueopasteet	Suojelualueelle sijoitetaan kaksi alueopastetta. Ne sijoitetaan luonnonsuojelualueen rajoille rantareitin päihin Furuvikintien ja Keulakuvantien pysäköintialueiden yhteyteen. Alueopasteet suunnitellaan kaupungin opastelinjausten mukaisesti. Opastauluihin suunnitellaan luonnonsuojelualueen kestäväään käyttöön ohjaava sisältö sekä merkityt reitit ja levähdyspaikat sisältävä kartta. Opasteissa ohjeistetaan välttämään liikkumista merkittyjen polkujen ulkopuolella. Pyöräily alueella sallitaan vain merkityillä reiteillä. Opasteissa mainitaan myös, että alueella ei ole talvikunnossapitoa. Opasteiden tarkempi sisältö määritellään jatkosuunnittelussa.
Rauhoitusmääräystaulut	Rauhoitusmääräystauluja sijoitetaan suojelualueen rajoille polkujen päihin, yksi taulu myös länsirajalle tonttien reunalle ja eteläiselle rantakalliolle.

Reittien kunnostaminen	Kuvassa 6.1 on esitetty opastettavat reitit ja kulun ohjauksella suljet-tavat polut. Pääasiassa kaikki nykyiset selvästi kuluneet polut virallis-tetaan ja kunnostetaan. Osa pienemmistä poluista poistetaan käy-töstä esimerkiksi sijoittamalla polkujen päihin kulkua estäviä laho-puurakenteita. Furuvin huvilan kiinteistön rajalla kulkeva voimak-kaasti kulunut polku poistetaan käytöstä kulunohjauksella, selkeällä opastuksella ja esimerkiksi lahoppurungoilla. Tarvittaessa polkujen rajaamiseen käytetään väliaikaisia tai pysyviä aitarakenteita kuten matalia köysiaitoja. Reitit merkitään maastoon naulaamalla merkkejä puihin, tai pystyttä-mällä erillisiä merkkitolppia. Kallioisilla alueilla reitti voidaan merkitä maastoon harjaamalla pois jäkälä- ja sammalkasvustot kapealta alu-eelta. Tarvittaviin risteyksiin voidaan lisätä viittoja kertomaan etäi-syys esimerkiksi levähdyspaikalle tai parkkipaikalle. Rantareitin lin-jaus voidaan merkitä erillisellä kyltillä tai tolalla. Suunnittelualueen eteläosan poikki länsi-itä-suuntaisesti kulkeva ny-kyinen polku kunnostetaan alueen pääkulkureitiksi, joka liittyy tule-vaaisuudessa laajempaan Laajasalon rantareitistöön. Rantareitin osaksi tuleva pääpolku kunnostetaan leventämällä pol-kua korkeintaan 1,5 metrin levyiseksi. Tarvittaessa voidaan tehdä polun varteen soveltuviin kohtiin levennyksiä turvallisten ohitusten varmistamiseksi. Suurten kivien vuoksi polku jää paikoin vain 0,5 metrin levyiseksi, mutta niitä voidaan tarvittaessa leventää myöhem-min. Polkua tasoitetaan tarvittaessa levittämällä maa-ainesta epäta-saisiin kohtiin ja polulta voidaan poistaa kiviä riittävän leveyden saa-vuttamiseksi. Polun pohjaa vahvistetaan murskeella, soralla tai muilla vastaavilla ratkaisuilla riittävästi mm. puiden juurien suojele-miseksi ja parantamaan polun kuljettavuutta. Kallioisilla kohdilla esi-merkiksi voidaan käyttää haketta tai muuta orgaanista materiaalia. Muut nykyiset polut säilytetään nykyisellään, kuluneimpia kohtia pa-rannetaan tarvittaessa kivituhkalla tai hakkeella. Rantareitin jyrkimpiin kallioisiin kohtiin voidaan rakentaa kulkemista helpottavia ja puiden juuria suojaavia rakenteita. Myös pengerryksiä voidaan tehdä.
Polkujen kunnossapito	Tarvittaessa murskeen tai hakkeen levitys poluille uusitaan. Pääreiteiksi merkittäville poluille kaatuneet puut raivataan pois kulku-reitin kohdalta. Rungot ja oksat jätetään maastoon lahoppuiksi.

Kulkemista helpottavat rakenteet	Poluille rakennetaan tarvittaessa kulkemista helpottavia rakenteita kuten kaiteita jyrkissä kallioisissa kohdissa. Rakenteilla voidaan myös auttaa puiden juurien suojaamista.
Penkit ja levähdyspaikat	Uudet penkit sijoitetaan Kuvan 6.1. mukaisesti suon pohjoispuolella olevan kallionyppylän päälle, katselusuunta kohti suota, sekä rantaan nykyisen omatoimisesti rakennetun penkin paikalle, katselusuunta kohti merta. Rannan penkin sijoittamisessa on huomioitava jäiden mahdolliset kasautumiset ja liikkumiset.
Pyörätelineet ja pysäköinti	Sekä Furuvikintien että Kaulakuvantien pysäköintialueille sijoitetaan uusia kaupunkikalusteohjeen mukaisia runkolukittavia pyörätelineitä. Luonnonsuojelualueen rajauksessa on huomioitu uusien pysäköintipaikkojen tarve jättämällä tilaa pysäköintialueelle länsikulmauksen viereen.
Turvallisuus	Pääreitin jyrkimpiin kohtiin rakennetaan tarvittaessa kulkua helpottavia rakenteita. Tarvittaessa pääpolkujen vierustoilta kaadetaan ulkoilijoille vaarallisia puita. Puista on suositeltavaa tehdä pötkelöitä, joiden korkeus on enintään sama kuin etäisyys reitin reunaan. Katkaistut rungot sijoitetaan maastoon maalahopuiksi. Lahopuunkojen sijoittelulla voidaan ohjata kulkua pääreiteille asettamalla rungot ei-toivottujen polkujen päihin.
Luvattomat rakenteet	Luonnonsuojelualueella oleva omatoimisesti rakennettu näköalatasanne on jo poistettu. Lisäksi maastosta poistetaan sinne kuulumatomat jätteet. Nykyisen kesävesijohdon omistaja ja luvallisuus selvitetään. Tarvittaessa johto poistetaan, tai sen erityis kunnostetaan ja hajonneet eristeet siivotaan pois maastosta.

Vaarallisiksi puiksi tulkitaan:

- 1) kuolleet oksat ja latvukset, jotka roikkuvat ulkoilureitin yli tai sen reunalla
- 2) kaatuessaan ulkoilureitille ulottuvat konkelot eli toista puuta vasten nojaavat puut
- 3) kaatuessaan ulkoilureitille ulottuvat lahoavat pötkelöt
- 4) hyvin heikkokuntoiset elävät puut, jotka saattavat asiantuntija-arvion perusteella kaatua ulkoilureitille tuulioalojen tai latvuksen painopisteen perusteella.

Aluerajaukset

Uusi luonnonsuojelualue

Jollaksen rämeen luonnonsuojelualue

Opastettavat reitit

Tuleva rantareitti

Muu reitin osa

Kulunohjauksella suljettavat polut

Pääpolun osa

Saapumisreitit

Autolla ajettava saapumisreitti

Vain jalan tai pyörällä kuljettava saapumisreitti

Toimenpiteet

Alueopaste

Rauhoitusmääräystaulu

Tarvittaessa kulkua helpottavat rakenteet

Penkki

Uusi tulenteon kieltotaulu

Autojen ja pyörien pysäköinti, uudet pyörätelineet

Yleinen uimaranta

0 25 50 75 100 m

Kuva 6-1 Virkistyskäytön suunnitelma.

7 Vastuutahot

Taulukko 7. Vastuutahot

Ympäristöpalvelut	Luonnonsuojelualueiden investointien, kuten uusien opasteiden ja rakenteiden suunnittelu ja tilaaminen Tulevan rantareitin kunnostuksen suunnittelu Luontoselvitysten tilaaminen tai toteuttaminen Luonnon seurannan tilaaminen tai toteuttaminen Hoito- ja käyttösuunnitelman päivitys
Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu -palvelut	Tulevan rantareitin yleissuunnittelu. Rantareitin opasteiden suunnittelu ja tilaaminen.
Rakennukset ja yleiset alueet (Rya) -palvelukokonaisuus	Alueiden kunnossapidon/luonnonhoidon tilaaminen sekä reittien käytöturvallisuudesta huolehtiminen Opastaulujen kunnossapito
Urakoitsijat	Reittien kunnostaminen, kunnossapito sekä opasteiden rakentaminen Luonnonhoitotyöt: niitot, puuston harvennus ja haitallisten vieraslajien torjunta Puiden turvallisuuskaadot

8 Luonnon seuranta

Suunnittelualue ei kuulu mihinkään Helsingin luontoseurantasuunnitelman kohteisiin tai tarkastelukokonaisuuksiin. Alueen puusto on pääosin vanhaa (75-100+ vuotiasta) ja järeää, ja varsinkin kallioalueilla ja niiden ympäristössä mäntyvaltaista. Suurikokoisen mäntylahopuun ja sen lahottajasienilajiston seuranta soveltuisi tälle kohteelle ja voisi tuoda arvokasta tietoa Helsingin lajistosta. Kohde kuuluu Helsingin metsäisen verkoston ydinmetsiin, ja sillä on potentiaalia toimia mäntylahopuusta riippuvaisten lajien leviämiskeskuksena.

Nevan ja siihen suoraan liittyvien luontotyyppien lajisto tulee hitaasti muuttumaan vesitalouden muutoksen ja umpeenkasvun seurauksena. Tätä luonnollista sukkessiokehitystä ei ole tarpeen keinotekoisesti estää, mutta lajistomuutokset on syytä dokumentoida hoito- ja käyttösuunnitelmaa päivitettäessä.

Alueen ulkoilukäyttö lisääntyy uuden rantareitin rakentamisen jälkeen. Kohteen pienialaisuuden vuoksi kasvillisuuden kulumista poluilla ja polkujen ulkopuolella on syytä seurata ja tarvittaessa sen perusteella päivittää kulunrajoituksia.

Taulukko 8. Luonnon seuranta.

Seuranta	Menetelmät	Aikataulu
Vieraskasvilajit	Kunnossapidon yhteydessä kasvustojen tarkistaminen	Vuosittain kunnossapidon yhteydessä, ja hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä.
Nevan kasvillisuus	Lajisto- ja luontotyyppiinventointi	Hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä
Kuluminen	Tarkastelu reittien kunnossapidon yhteydessä	Vuosittain kunnossapidon yhteydessä, ja hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä.

9 Suunnitelman vaikutukset

Luonnonsuojelualueen perustaminen hyödyttää alueen luontoa ja alueen virkistyskäyttöä. Perustettava luonnonsuojelualue laajentaa suojeltua metsäalaa välittömästi Jollaksen rämmeen luonnonsuojelualueen vieressä, ja vahvistaa suojelualuekokonaisuuden merkitystä osana Laajasalon ja itäisen Helsingin metsäistä verkostoa. Alueen suojelu varmistaa luontoarvojen säilymisen ja kehittymisen edelleen kohti edustavaa luonnontilaa.

Alueelle syntyneiden polkujen kunnostaminen virallisiksi reiteiksi, ja kulun ohjeistus opastauilla helpottavat alueen kestävä ja luonnon huomioivaa virkistyskäyttöä. Perustettava uusi rantareitti ohjaa kulkua pois herkemmin kuluvilta kallioalueilta Polun parantaminen helpottaa alueella kulkua. Rantaan ja kalliolle sijoitettavat penkit ohjaavat nauttimaan alueen luonnosta reittien varrella.

Taulukossa 9 käsitellään toimenpiteiden vaikutukset. Toimenpide-sarakkeessa käsitellään toimenpiteet, jotka on selostettu luonnonhoidon suunnitelmassa (luku 5) sekä virkistyskäytön suunnitelmassa (luku 6).

Taulukko 9. Toimenpiteiden vaikutukset alueeseen.

Toimenpide	Vaikutus
Luonnonsuojelualueen perustaminen	Luonnonsuojelulla luodaan edellytykset suunnitelma-alueen luontotyyppien ja niille ominaisen lajiston säilymiselle edustavina. Metsien ja merenrannan luontainen kehitys turvataan. Virkistys- ja ulkoilun käyttöpaine saattaa lisääntyä.
Ulkoilureittien perustaminen	Maastoon syntyneiden leveimpien polkujen virallistaminen virkistysreiteiksi ehkäisee polkujen levenemistä ja muuta maaston kulumista. Pääreitin kunnostaminen osaksi Laajasalon rantareittiä toteuttaa rantareittisuunnitelmaa ja VISTRAn tavoitteita. Reitit kytkevät alueen selkeämmin osaksi koko Laajasalon virkistysverkostoa. Toisaalta reittien parantaminen lisää myös alueen käyttöpainetta.
Penkkien sijoittaminen	Reittien varrelle asennettavat penkit toimivat kiintopeisteinä, jotka osaltaan auttavat ohjaamaan kulkua merkityille reiteille. Penkit auttavat pysähtymään ja kiinnittämään huomiota arvokkaaseen helsinkiläiseen luontoon, harvinaiseen nevaan ja Itämereen.

Toimenpide	Vaikutus
Vieraslajien ja puutarhakarkulaisten poisto	Lajien kasvustojen leviäminen alueella ehkäistään ja riittävien tois- tojen avulla lajit saadaan poistettua kokonaan. Vieraslajien aiheut- tama uhka alkuperäiselle luonnolle pienenee merkittävästi. Puutar- hakarkulaisten poistolla ehkäistään mahdollisten tulevien vierasla- jien uhka, ja kasvustojen aiheuttama nykyinen haitta luonnonkasvil- lisuudelle.
Kulun ohjaaminen ja saa- pumisen selkeyttäminen opasteilla	Tiheän polkuverkon karsiminen poistamalla pienimpiä polkuja laho- puurakenteilla ja muilla kulkua ohjaavilla menetelmillä auttaa suoje- lemaan erityisesti herkästi kuluva kalliokasvillisuutta. Selkeä viitoi- tus ja reittivahventeet vähentävät asukkaiden ja muiden alueella liikkuvien tarvetta etsiä oikeaa reittiä alueen halki.

10 Kustannukset ja aikataulu

Taulukko 10.1 Investointien kustannukset ja aikataulu.

Investointi	Ajankohta	Kustannus €
Reittien perustaminen	2028–2029	40 000
Penkkien sijoitus	2028	5 000
Alueopasteet	2028	10 000
Kohdeopasteet	2028	7 000
Reittivahventeet ja viitat	2028	7 000
Rauhoitusmääräystaulut ja rajamerkit	2027	4 000

Taulukko 10.2 Kunnossapidon kustannukset ja aikataulu.

Toimenpide	Toistotiheys	Kustannus vuodessa	Kustannus 10 vuodessa
Reittien kunnossapito	2 kertaa vuodessa	1 000	10 000
Roskien poisto	6 kertaa vuodessa	1 000	10 000
Vieraslajien torjunta	Vuosittain versojen poisto, kunnes kasvustot nääntyneet.	1 000	6 000

11 Lähdeluettelo

- Aalto, A. (2012). Itä-Helsingin kulttuuripuiston kehittämissuunnitelma, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston selvityksiä 2012:1. https://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/aos_2012-1.pdf
- Erävuori, L., Hätälä, J. & Oksman, S. (2020). Helsingin metsä- ja puustoisien verkoston runko- ja alueelliset yhteydet 2019. Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön aineistoja 2020:4. <https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/aineistot/aineistoja-04-20.pdf>
- Erävuori, L., Kullberg, J., Lammi, E., Manner, J-P., Routasuo, P., Suominen, H. ja Vauhkonen, M. (2022). Helsingin uhanalaisten luontotyyppien inventoinnit 2017–2020. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2022:7. <https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisut/julkaisu-07-22.pdf>
- Erävuori, L., Oksman, S. & Suominen, H. 2019: Metsä- ja puustoinen verkosto. Opas verkoston huomioimiseksi Helsingin kaupunkisuunnittelussa. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2019:5
- Helsingin kaupunki (2008). Jollaksen ja Hevossalmen itäosan aluesuunnitelma viheralueille vuosiksi 2008–2018 ja katualueille vuosiksi 2008–2012. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Katu- ja puisto-osasto.
- Kurtto, A. (2020). Helsingin uhanalaiset, silmälläpidettävät ja muuten huomionarvoiset putkilokasvit. Valtakunnallinen, alueellinen ja kunnallinen tarkastelu Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) arviointiperusteiden mukaan ja niitä soveltaen. Raportti Helsingin kaupungille.
- Nieminen, M. (toim.) (2025). Helsingin kaupungin luonnonsuojelualueohjelma 2025–2038. Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön julkaisuja 2025 (julkaisematon). <https://ahjojulkaisu.hel.fi/083F3BD2-5F63-C78A-96A6-9483A8E00000.pdf>
- Selvitys eräiden Helsingin kaupungin omistamien metsäalueiden luonnon monimuotoisuudesta. Vuoden 2013 inventointien loppuraportti 3.3.2014. Julkaisematon. http://ptp.hel.fi/ltj/client/html/linkitetyt/ltj/Metsakohteet/METSO-loppuraportti_2013_liitteineen_final.pdf
- Salminen, J. (2022). Helsingin kaupungin luontoseurantasuunnitelma. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2022:10.
- Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmä. Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit. Viitattu 1.8.2025.

Liite 1: Ehdotus rauhotusmääräyksiksi

Yleiset rajoitukset

Alueella on kielletty:

- metsänhakkuu ja muut metsänhoitotoimet;
- elävien ja kuolleiden kasvien, kasvinosien ja sienien ottaminen tai vahingoittaminen;
- maa-aineksien tai kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- ja kallioperän vahingoittaminen ja muuttaminen;
- ojien kaivaminen, vesien perkaaminen ja patoaminen;
- rakennusten, rakennelmien, teiden ja polkujen rakentaminen;
- tulenteko, telttailu ja muu leiriytyminen;
- luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai hätyyttäminen tai niiden pesien hävittäminen ja selkärangattomien eläimien pyydystäminen tai kerääminen sekä;
- kaikenlainen muu toiminta, joka muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti luonnonoloihin tai eliölajien säilymiseen.

Liikkumisrajoitukset

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi on kielletty:

- liikkuminen moottoriajoneuvoilla;
- pyöräily merkittyjen reittien ulkopuolella sekä
- lemmikkieläinten irti pitäminen.

Sallitut toimenpiteet

Edellä olevien määräysten estämättä alueella on sallittu:

- marjojen ja hyötysienien poiminta;
- alueen kunnossapitoon ja hoitoon liittyvä moottoriajoneuvolla ajo;
- haitallisten vieraslajien poistaminen maanomistajan luvalla;
- virkistyskäytölle vaarallisiksi arvioitujen puiden ja niiden oksien tapauskohtainen poistaminen valtion luonnonsuojeluviranomaisen suostumuksella siten, että järeiden puiden rungot (rinnankorkeuslähpimitta yli 20 cm) jätetään lahopuuksi kasvupaikalleen tai sen läheisyyteen;
- tonttien, teiden, ulkoilureittien ja polkujen ylläpitoon ja turvallisuuteen liittyvät toimet;
- Furuviikintien varressa sijaitsevan telemaston huoltoon liittyvät toimet;
- kunnallistekniikan kunnossapito ja huolto;
- luonnonsuojelualueen rakennepiirteiden ja lajiston kartoittaminen sekä
- muiden valtion luonnonsuojeluviranomaisen hyväksymän hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti toimenpiteiden toteuttaminen

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

Valtion luonnonsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualueita koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta.

Liite 2: Kuviokohtaiset luontotiedot

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU- uhan- alaisuus (V/ES)	Edusta- vuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensasker- ros	Kenttä- ja pohjakerros	Huomi- onar- voiset lajit	Vieras- lajit	Vieras- lajien peittävyys	Kuluneisuus
1	0,14	Varttuneet lehti- puuvaltaiset lehto- maiset ja tuoreet kankaat	VU/VU	Kohtalainen	Vähän heikentynyt	rauduskoivu, pihlaja, kuusi, mänty, virpa- paju, korpipaatsama, raita, tammi	mustikka, puolukka, kevätpiippo, metsäkerrossammal, metsätähti, metsälauha, oravanmarja, seinäsammal, vanamo, juolasara, käenkaali, korpikarhusammal, kor- pirahkasammal, sananjalka		isotuomipihlaja, oratuomipihlaja	< 5 %	Ei kuluneisuutta
2	0,79	Kalliometsät	NT/NT	Hyvä	Luonnontilainen	mänty, pihlaja, haapa, vadelma, rau- duskoivu	metsälauha, ahosuolaheinä, puolukka, kanerva, seinä- sammal, kangaskynsisammal, kivikynsisammal, karva- karhunsammal, kalliotierasammal, valkoporonjäkälä, kevätpiippo, mustikka, kallioimarre, mäkitervakko, ki- vikkoalvejuuri, metsäalvejuuri		isotuomipihlaja, terttuselja	< 5 %	Kulumista ha- vaittavissa
3	0,08	Luhtanevat	NT/VU	Hyvä	Luonnontilainen	hieskoivu, virpapaju, tervaleppä, kuusi, mänty	raate, pullosara, keltakurjenmiekka, haprarahkasam- mal, terttualpi, juolasara, harmaasara, mustikka,	Raate			Ei kuluneisuutta
4	0,06	Kangaskorvet	EN/CR	Hyvä	Luonnontilainen	hieskoivu, virpapaju, haapa, tervaleppä, kuusi, mänty, korpi- paatsama	juolasara, mustikka, korpikarhunsammal, korpirahka- sammal				Ei kuluneisuutta
5	0,59	Vanhat havupuu- valtaiset tuoreet kankaat	EN/EN	Hyvä	Vähän heikentynyt	mänty, kuusi, haapa, rauduskoivu, pihlaja, raita, tammi	mustikka, puolukka, oravanmarja, metsäkastikka, met- sätähti, vanamo, seinäsammal, metsäkerrossammal, kevätpiippo, metsälauha, sananjalka, kangasmaitikka, käenkaali				Kulumista ha- vaittavissa
6	0,68	Vanhat kuivahkot kankaat	EN/CR	Kohtalainen	Vähän heikentynyt	mänty, kuusi, rau- duskoivu, pihlaja, haapa, kataja	puolukka, mustikka, metsälauha, kanerva, seinäsam- mal, kangasmaitikka, metsätähti, kevätpiippo, sanan- jalka, kallioimarre, ahosuolaheinä, kivikkoalvejuuri, kielo, oravanmarja, metsäkastikka, ahokeltano				Kulumista ha- vaittavissa
7	0,23	Karut merenranta- kalliot	LC/LC	Hyvä	Luonnontilainen	mänty, kataja, pih- laja, tervaleppä, rau- duskoivu, kuusi	kultapiisku, ketohanhikki, merirannikki, meriratamo, ahosuolaheinä, mesiangervo, järviruoko, meriväinön- putki, keltamaksaruoho, keltamaite, ruokohelpi, ka- nerva, mälikuisma, pietaryrtti, metsälauha	Käär- meen- kieli	kurturuusu, iso- tuomipihlaja, aronia		Kulumista ha- vaittavissa

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU- uhan- alaisuus (V/ES)	Edusta- vuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensasker- ros	Kenttä- ja pohjakerros	Huomi- onar- voiset lajit	Vieras- lajit	Vieras- lajien peittävyys	Kuluneisuus
8	0,03	Tuoreet heinäniit- tyt	CR/CR	Heikko	–	vaahtera, haapa, pih- laja	niittynurmikka, metsälauha, päivänkakkara, niittynät- kelmä, valkoapila, puna-apila, siankärsämö, niittylei- nikki, kangasmaitikka, nurmikohokki	Keto- neilikka			Ei kuluneisuutta

Liite 3: Toimenpiteiden aikataulu: kertaluontoiset investoinnit

Toimenpide	Kuviot	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Rantareitin perustaminen							x	x			
Penkkien sijoitus							x				
Alueopasteet							x				
Kohdeopasteet							x				
Reittiopasteet							x				
Rauhoitusmääräystaulut ja LS-alueen rajamerkit						x					

Liite 4: Toimenpiteiden aikataulu: toistuva luonnonhoito ja kunnossapito

Toimenpide	Kuviot	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Roskien poisto		x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Vieraslajien torjunta		x	x	x		x		x		x	

Kuvailulehti

Tekijä	Hanna Tuovila, Enni Vilhonen, Elka Lupunen
Nimike	Furuvikin luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2026–2035
Sarjan nimike	Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön julkaisuja
Sarjanumero	2026:NO
Julkaisuaika	KK:2026
Sivuja	53
Liitteitä	4
ISBN	XXX-XXX-XXX-XXX-X
ISSN	2489-4257 (verkkojulkaisu)
Kieli, koko teos	Suomi
Kieli, yhteenveto	Suomi, ruotsi, englanti

Tiivistelmä:

Furuvikin alue sijaitsee Itä-Helsingissä Laajasalossa, Jollaksen etelärannalla. Luonnonsuojelun alueen pinta-ala on 2,59 ha ja se rajautuu pohjoisessa Jollaksen rämeen luonnonsuojelun alueeseen.

Furuvikissä vallitsevat luonnontilaisen kaltaiset kangas- ja kalliometsät, joiden puusto on pääosin vanhaa järeää mäntyä. Metsänhoitotoimenpiteitä ei ole tehty lähiaikoina. Lahopuuta, etenkin mäntykeloja, on kohtalaisesti. Kasvupaikka vaihtelee karuista kalliometsistä tuoreeseen kankaaseen. Kallioranta on luonnontilainen, ja lisäksi alueella on luonnontilainen luhtaneva ja kangaskorpi sekä hieman sarakorpea. Lukuun ottamatta karua merenrantakalliota luontotyytit ovat valtakunnallisesti ja Etelä-Suomessa silmälläpidettäviä tai uhanalaisia. Alueelta löydettiin luontoselvityksessä vieraslajeja, mm. kurturuusua, isotuomipihlajaa ja terttuseljaa.

Alueen virkistyskäyttö on pääasiassa jalkaisin ulkoilua. Alueella liikkuvat lähiympäristön asukkaat ja Villa Furuvikin vierailijat. Alueella ei ole ennestään kunnossapidettyjä reittejä tai palvelurakenteita. Ulkoilijoiden käyttämiä polkuja on runsaasti, ja laajempaa kulumista on havaittavissa etenkin polkujen risteyskohdissa, jyrkissä rinteissä ja kallioalueilla. Alueelta ei todettu hoito- ja käyttösuunnittelun aikana merkittävää ympäristön roskaantumista. Rannan silokallioissa on joitain eri ikäisiä kaiverruksia.

Hoito- ja käyttösuunnitelman keskeisenä tavoitteena on metsä- ja suoympäristöjen luonnonmukainen kehitys. Vieraslajien torjuntaa lukuun ottamatta alueella ei ole toistaiseksi erityistä tarvetta luonnonhoidolle tai ennallistamiselle. Vieraslajeista etenkin kurturuusua tulisi kuitenkin poistaa. Kulumista ehkäistään ohjaamalla kulkua suurimmille poluille. Polkujen kuljettavuutta parannetaan kiivaaneksella tai hakkeella, ja jyrkimpiin kohtiin voidaan tehdä kulkemista helpottavia rakenteita. Kallioille sijoitetaan kaksi levähdyspaikkaa. Laajasalon tulevaan rantareittiin kuuluvan pääpolun molempiin päihin on suunniteltu alueopasteet.

Avainsanat: Furuvikin luonnonsuojelun alue, vanha metsä, neva

Presentationsblad

Författare	Hanna Tuovila, Enni Vilhonen, Elka Lupunen
Titel	Furuviks naturskyddsområde, vård- och nyttjandeplan 2026–2035
Seriens titel	Stadsmiljöns publikationer i Helsingfors stad
Serienummer	2026:NO
Utgivningsdatum	KK:2026
Sidantal	53
Bilagor	4
ISBN	XXX-XXX-XXX-XXX-X
ISSN	2489-4257 (nätpublikation)
Språk, hela verket	Finska
Språk, sammanfattning	Finska, svenska, engelska

Sammanfattning:

Furuvik ligger i Östra Helsingfors på Degerös södra strand. Området ingår i Helsingfors naturskyddsområdesprogram (2025–2038), men det ursprungliga förslaget till avgränsning av skyddsområdet utvidgades så att den sträcker sig ända till havsstranden. Den föreslagna gränsen för skyddsområdet areal är 2,59 ha och i norr gränsar området till Jollasmyrens naturskyddsområde.

I Furuvik dominerar mo- och klippskogar i naturtillstånd, vars trädbestånd består huvudsakligen av gammal, grov tall. Inga skogsvårdsåtgärder har utförts nyligen. Det finns måttliga mängder död ved, särskilt torrfura. Växtmiljön varierar från karga hållskogar till frisk mo. Klippstranden är i naturligt tillstånd, och området omfattar också en svämpåverkad mosse och ett mokärr i naturligt tillstånd, mellan vilka finns ett smalt övergångsbälte av starrkärr. Med undantag för den karga havs-klippan bedöms dessa naturtyper nationellt och i Södra Finland som nära hotade eller hotade. Invasiva arter som hittades inkluderar vresros, häggmispel och druvfläder.

Området används främst för friluftsliv till fots, huvudsakligen av boende i närområdet och besökare till Villa Furuvik. Det finns inga markerade leder eller serviceanläggningar. Området har många stigar som uppkommit genom gångtrafik, med tydligt slitage vid stigmorsningar, branta sluttningar och klippområden. Några inristningar finns på de släta strandklipporna, men inga betydande tecken på nedskräpning eller annan påverkan från vistelse i terrängen observerades.

Målet med naturvården är att låta skogs- och myrområden utvecklas naturligt utan ingrepp i trädbeståndet. I nuläget finns inget särskilt behov av engångsvårdsåtgärder för att förbättra naturens tillstånd. Invasiva arter, särskilt vresros, bör dock avlägsnas. Områdets natur hotas också av slitage, vilket förebyggs genom att styra rörelsen till huvudstigarna. Stigarnas framkomlighet förbättras med stenmaterial eller flis, och i brantare partier kan man bygga strukturer som underlättar framkomligheten. Vid behov fälls farliga träd längs lederna. Två rastplatser kommer att placeras ut längs stigarna, samt skyltar och informationsskyltar vid behov.

Nyckelord: Furuviks naturskyddsområde, gammal skog, mosse

Description

Author	Hanna Tuovila, Enni Vilhonen, Elka Lupunen
Title	Furuvikin luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2026–2035
Series named	Publications of the City of Helsinki Urban Environment Division
Series number	2026:NO
Time of publication	KK:2026
Pages	53
Appendices	4
ISBN	XXX-XXX-XXX-XXX-X
ISSN	2489-4257 (electronic publication)
Language, entire work	Finnish
Language, summary	Finnish, Swedish, English

Summary:

The Furuvik area is in East Helsinki in the Laajasalo district, on the southern shore of the island. The area is part of Helsinki's nature protection program (2025–2038), but the original proposed boundary of the protection area was extended to reach the shoreline. The proposed protection area covers 2,59 ha and borders the Jollas swamp nature reserve to the north.

Furuvik is characterised by near-natural heath and rocky forests, dominated by old, robust pine. No forest management measures have been carried out recently. Deadwood, especially pine logs, is moderately present. Habitats vary from barren rocky forests to mesic heath forests. The rocky shoreline is in a natural state, and there is also a near-natural swamp fen and a thin-peated spruce mire, with a narrow transition zone of spruce fen. Except for the barren coastal rock, these habitats are nationally and in Southern Finland considered to be near threatened or endangered. The invasive species found were Japanese rose, thicket shadbush and red elder.

Recreational use is mainly outdoor activities on foot by local residents and visitors to Villa Furuvik. There are no official trails or facilities. Several informal paths have formed, and wear is evident especially at path intersections, steep slopes and rocky areas. No significant littering or ground damage was observed. Some carvings of various ages appear on smooth coastal rocks.

The aim of nature management is the natural development of forest and bog environments, without the treatment of trees. There are no need for immediate one-off restoration measures to improve natural values. However, invasive species, especially Japanese rose, should be removed. Excessive trampling threatens the area and should be prevented by directing traffic to the main paths. The usability of the paths is improved with stone material or wood chips, and structures to facilitate passage can be installed on steeper sections. Dangerous trees will be removed along the paths if needed. Two resting places are placed along the paths, and signs and guidepost will be installed as necessary.

Keywords: Furuvik nature reserve, old forest, swamp fen

Helsinki

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii Helsingin kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, rakennusvalvonnasta sekä ympäristöön liittyvistä palveluista.